

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

WIV pécs

2019/2

PTE INSPIRÁCIÓS NAP

PTE KTK,
Dr. Halasy-Nagy József Aula
2019.05.06. 15:30

INSPIRÁLÓDJ

- Egy sikesztori bemutatkozása

GYŰJTS VISSZAJELZÉST

- Speed dating I.

TESZTELD AZ ÖTLETED, ELŐADÓI KÉSZSÉGEDET

- Simonyi Final Pitch

GYŰJTS MÉG TÖBB VISSZAJELZÉST

- Speed dating II.

FEDEZZ FEL ÚJ LEHETŐSÉGEKET

- Innovatív egyetemi szervezetek

- Ismerd meg a Hiventures kínálta lehetőségeket

**AKIK MÁR SIKERREL VETTÉK AZ AKADÁLYT ÉS MEGMUTATTÁK
MIRE KÉPES EGY JÓ ÖTLET**

VIMAGE

Regisztrációs határidő: 2019.05.01.

További információk: inspiration.ptk.hu, simonyibedc@ktk.ptk.hu

Irányok

Interjú Miseta Attila rektorral

A PTE idei költségvetése elfogadás előtt áll lapzártánk idején. Milyen elvek vezérelték a 2019-es költségvetési tervet?

Mivel az alapok lényegében nem változtak – van körülbelül 6700 dolgozónk, 20 000 diákunk, a bevételi struktúránk nem változott, a kiadási struktúránk is a korábbiakhoz hasonló –, nem lehet okkal-joggal azt várni, hogy a költségvetés tartalmazzon olyan elemeket, amelyek segítik azt, hogy az egyetem továbbfejlődjön. Közgazdászokkal és kancellár úrral közösen egy új koncepciót dolgozunk, amivel azt szeretnénk elérni, hogy a költségvetés tartalmazzon motiváló elemeket, ne pedig azon az elven alapuljon, hogy attól, aki többet termel, elveszük ezt a többletet. Ezt az új megközelítésű rendszert valószínűleg fokozatosan és több év alatt tudjuk bevezetni. Butaság lenne ugyanis, ha elhamarkodottan hoznánk döntéseket olyan gazdasági kérdésekben, amelyek komoly negatív szakmai konzekvenciákkal járnak.

Hozzá kell tennem azt, hogy még Bódis rektor úr idejében elindult egy deregulációs folyamat. Ám az adminisztráció egyszerűsítése csak olyan módon valósítható meg, ha az ügyintézési rendet megszabadítjuk a felesleges lépésektől. Mindenképpen fontos az, hogy a reformok ne fűnyíróelv alapján történjenek, hanem teljesítményorientáltak. Egyre inkább fontos lesz a számunkra az, hogy bevételeink nagyobb hányada származzon a piacról, és ez az igény többször megfogalmazódott társadalmi és állami oldalról is. Fontos, hogy az ipari kapcsolatainkat is javítsuk, hogy mind az alapkutatásokban mind az alkalmazott kutatásokban előrelépjünk, és valóban minden területen jó színvonalú oktatást tudjunk nyújtani.

Nemrég ért véget a PTE KTK-n az OTDK. Mennyire tartod fontosnak ezt a típusú megmérettetést?

Az egyetem abban különbözik az általános iskolától és a gimnáziumtól, hogy olyanok oktatnak, akik első kézből ismerik a

saját szakterületük tudományos eredményeit, mégpedig nem áttételesen és könyvekből, hanem úgy, hogy maguk művelik. A tudományos kutatás az egyetemi oktatás alapesszenciája. Magáról a tudományos diákkörről pedig azt gondolom, hogy a legfőbb záloga annak, hogyan lehet a fiatalokból jó szakember vagy kutató a későbbiekben. Ez már az a szint, amikor a tanítvány odaáll a mestere mellé, és próbálja túlszárnyalni.

Nemrég fogalmazódott meg a PTE

küldetésnyilatkozata (lásd a 3. oldalt – a szerk.). Ebben szó esik arról, hogy a külföldön érvényesülést kereső oktatók, kutatók hazahívása is feladat. Egyetemi szinten hogyan lehet megvalósítani a repatriálást?

Meggyőződésem, hogy jó oktató nem terem minden borkorban, nem lehet csak egyszerűen toborozni. Ott jönnek össze a kiváló oktatók, ahol jó a tudományos légkör és a peremfeltételek is biztosítottak. Onnan mennek el, ahol sok a veszekedés és intrikálás, egymás kikönyökölése és a pénzhíány. A vonzó légkör megteremtésén kell dolgoznunk.

Úgy tudom, hogy többször kerékpárral jársz be a Raktori Kabinetbe. A mostani bringás helyzetet magazinunk is körbejárja (31–34. oldal). Mit gondolsz a biciklis közlekedésről?

Szerintem sokkal több bicikliútra lenne szükségünk, Pécs város közlekedése e téren messze nincs azon a szinten, ahogy az elvárható lenne. Jobbra-balra cikázva haladni az autók között veszélyes, szerencsére eddig csak kisebb-nagyobb baleseteket szenvedtek el a hallgatók, halálos kimenetelűről pedig nem tudok. Ezért fontos a megfelelő túlélő-felszerelések használata! Magam is próbálok jó példával elől járni, leporoltam már a kerékpáromat.

HARKA Éva

TARTALOM

Boszorkányok márpedig nincsenek, csak bűnbakok
interjú Pócs Éva Széchenyi—díjas
professor emeritával, aki a néphitet
és a boszorkányokat is kutatja
8–10. oldal

**Meddig bíránk közösségi
média nélkül?**

A Pécsért rendezett
közgazdaságtudományi OTDK-
nak ez csak az egyik előadása, de
szerintünk sokakat érdekel. Fritz
Renátát kérdeztük a kutatásáról.
12–13. oldal

**Nemzetközi Tavasz és jön...
jön...jön... a Nemzetközi Nyár**

Pezsgő programokból nem
volt hiány: februártól májusig
szinte minden héten újabb és
újabb országok kultúrájával
ismerkedhettünk meg. Nyáron
fordítva lesz: külföldiek jönnek
megismerni Pécsét
17–21. oldal

**Magyar nyelvű könyvesboltot
nyitni New Yorkban?**

És még ha csak ennyi lenne!
Színházat is szervez és a Dzsungel
könyvét is bemutatta már a Nagy
alma lakóinak Zsédely-Szabó
Tímea.
22–23. oldal

**Pécsi bringa-ügyek: tervek és
vélemények**

Milyen utak lesznek, és mik ezek
az elektromos bicikli-tárolók
városszerte?
29–33. oldal

**Inspirációk, okosságok és
példák a jobb élethez (és a
vizsgaidőszak túléléséhez is)**

Hogyan lehet egyszerre rengeteg
mindent csinálni? Mihez kezdjünk
a titkainkkal? És mi az, amit
tehetünk akkor, ha úgy érezzük,
mindjárt összeroppanunk?
41–45. oldal

MOTTÓ:

„A minőség nem egy cselekedet,
hanem viselkedésmód.”

Arisztotelész

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Tradíció és innováció

Európa egyik legrégebbi felsőoktatási intézménye, a Pécsi Tudományegyetem oktatási, kutatási, művészeti és gyógyító tevékenységével Magyarország és az Európai Unió tudományos, művészeti, oktatási és egészségügyi ellátási teljesítőképességét kívánja emelni. Az Egyetem erőteljes szerep betöltésére törekszik a vonzáskörzetébe eső területek szellemi és jóléti fejlődésében, beleértve a gazdaság fejlesztését is.

Elkötelezettek vagyunk egy olyan kultúrkörnyezet megteremtésében, amely teret ad a kísérletező gondolkodásnak, a kreativitás minden formájának, az alap- és az alkalmazott tudományok és művészetek széles területein. Kiemelt célunk az egyetemközpontú innováció és kutatásfejlesztés erősítése az állampolgárok életminőségének javítása érdekében.

Céljainkat hallgatóink kiemelkedő szakemberekké nevelésével, kiváló oktató tudósok és művészek képzésével, hazahívásával, az oktatás és a tudomány tradicionális és innovatív elemeinek az ötvöztetésével, jó egyetemi közösség építésével kívánjuk elérni.

Új helyszínen a PTE Idegen Nyelvi Központ

Már hónapok óta vártuk a hírt, hogy mikor készül el az épületegyüttes, amely az INYK-nak fog helyet adni. Az elmúlt 16 évben intézményünk a Pécsi Tudományegyetem Szántó Kovács János úti épületében működött. A vizsgaközpont új otthona ezentúl a Damjanich utcai felújított, kétszintes, patinás épület, ahová március 8-án költözött át az Idegen Nyelvi Központ. Így immár az új helyünkről jelentkezhettek most. *(Az épület hivatalos, ünnepélyes átadója április 15-én, lapzártánk után zajlik. – a szerk.)*

Barátságos, kulturált környezetben, modern berendezéssel, jól felszerelt termekben fogadjuk az ide látogató hallgatókat, diákokat és főként az ECL-vizsgázókat. A jövőben is mindenki számára változatlanul elérhetőek vagyunk idegen nyelvi szolgáltatásainkkal: nyelvtanfolyamokkal, ECL nyelvvizsgákkal, amelyek mind egyetemi hallgatóink, mind a város diáksága, magánszemélyek és cégek számára fontosak lehetnek. Továbbra is évente öt alkalommal nyílik lehetőség angol és német nyelvből ECL nyelvvizsgát tenni, illetve emellett a további 13 vizsganyelvből is (bolgár, cseh, francia, héber, horvát, lengyel, magyar, olasz, orosz, román, spanyol, szerb, szlovák) évente két alkalommal. Azok számára pedig, akik még a nyelvvizsga előtt állnak, nyelvtanfolyamokkal, próbavizsga-lehetőségekkel nyújtunk

segítséget a felkészüléshez. Az ECL nyelvvizsgán kívül KITEK szaknyelvi, Goethe és TOEFL vizsgára jelentkezhetnek az érdeklődők.

Hogyan lehet eljutni hozzánk?

Az intézményünk a Műszaki és Informatikai Kar közvetlen szomszédságában található, busszal és gyalogosan is könnyen megközelíthető helyen. A Bölcsészettudományi Kartól vagy a Barbakántól már 10–15 perc sétával elérhetőek vagyunk. Az autóval érkezők részére a parkolási lehetőség az épület melletti belső parkolóban biztosított. Azokat, akik túl vannak egy tartalmas nyelvórán vagy éppen egy nyelvvizsgán, az épület mögött, nyugodt, csendes környezetben egy szépen rendezett park várja.

További információkkal szívesen állunk az érdeklődők rendelkezésére (személyesen vagy korábbi telefonszámainkon).

Idegen Nyelvi Központ

7624 Pécs, Damjanich utca 30. II. emelet

Tel.: +36 72 501-500/22133, 22102

ecl@inyk.pte.hu | inyk.pte.hu

ecl.hu

Nyári nyelvtanfolyam? Keresd a PTE Idegen Nyelvi Központját!

Info: inyk.pte.hu

25 milliárdos egyetemfejlesztés

A „Pécs a jövőd kapuja!” néven jegyzett egyetemfejlesztési program már tervezési szakaszában is jelentős kreatív energiákat mozgatót meg: 79 tervező és 12 építéstudió vett részt az előkészítési munkákban. Miközben az építkezések egy része már javában zajlik, egyre több projekt zárul különleges és impozáns épületekkel, illetve új eszközök beszerzésével erősítve az egyetem portfólióját. A pénzügyi kötelezettségvállalásaink összértéke meghaladja a rendelkezésre álló forrás 90%-át. Az alábbiakban rövid helyzetjelentés olvasható a fejlesztések aktuális állapotáról.

Látványosan és a terveknek megfelelő ütemben halad az **Általános Orvostudományi Kar** új épületszárnyának kivitelezése. Az új épület a program „zászlóshajó” nagyberuházása, hiszen mind méretét, mind értékét tekintve a legnagyobb volumenű fejlesztés. Reményeink szerint késő tavasszal kerül sor a bokrétaavató ünnepségre.

Az **Egészségtudományi Kar** integrációját biztosító 2 emblematikus belvárosi épület felújításának kivitelezői szerződését fél éve írta alá az egyetem, a Csorba Győző könyvtárápület átalakításának munkálatai 16 hónapig tartanak, míg a Szepessy utcai ingatlanberuházás 15 hónapot vesz igénybe.

A **Gyógyszerésztudományi Kar** laborkialakításainak I. és II. üteme a Rókus utcában elkészült. A III. és IV. ütem idén nyáron fejeződik be. A fejlesztés során új laboratóriumokkal, oktatási helyiségekkel, irodákkal, közösségi terekkel gazdagodik a kar, mely így méltó helyszín lesz a magyar és angol nyelvű, valamint a tervezett német nyelvű gyógyszerészképzés számára.

A **Bölcsészettudományi Kar** Rókus utcai campusában az „M” épület tetőrekonstrukciója elkészült, az Ifjúság úti emeletráépítésének munkálatai 2018. januárban kezdődtek, a kivitelezés befejeződött, a műszaki átadás-átvétel lezárult, az ünnepélyes átadásra még az idei tavaszi szemeszterben sor kerül.

A **Természettudományi Kar** beruházása, a hatsávós, rekortán borítású futópálya kialakítása befejeződött, a sportcsarnok és laborok felújítása 2019 augusztusára készül el.

Az **Idegen Nyelvi Központ** és a **Nemzetközi Oktatási Központ** a város egyik rangos, Damjanich utcai épületébe költözik. Április 15-én került sor az ünnepélyes átadásra. Az új környezetben

szolgáltatások tucatja segíti a nemzetközi hallgatókat. Emellett a széles spektrumú nyelvi képzések új kapcsolódási pontokat is jelentenek a pécsi középiskolák és az egyetem között.

A **Műszaki és Informatikai Kar** építész és gépész műhelycsarnokai elkészültek, az átadásra ez év májusban kerül sor. A program – az ABC épület átalakítással kiegészülve – lehetővé tette, hogy a telephelyi integrációval kettéosztott (Rókus utca–Boszorkány út) MIK szervezeti rendszere racionálisan egybeolvadjon.

A felújított **Damjanich utcai kollégium** átadására tavaly szeptember 17-én került sor. A felújításnak köszönhetően a 100 férőhelyes kollégium a korábbi legalacsonyabb besorolásból a legmagasabb komfortfokozatú kategóriába került, így jelenleg az egyetem legmodernebb szálláshelye.

A **Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar** szekszárdi főépületének laborfejlesztései és kollégium modernizálási programja lezárult.

A **Művészeti Kar** kizárólag eszközöket szerez be a képzésfejlesztés érdekében. A csúcscategóriás Fazioli zongora ünnepélyes avatását követően, valamennyi hangszer és eszköz szállítása is megtörtént.

Megújul a **PTE Óvoda és Bölcsőde**, reményeink szerint ez év őszére az átalakítás/felújítás megtörténik.

<https://mvp.pte.hu/>
<http://pte360.hu/>

*Ünnep:
két emberöltő óta
a tudományért*

Ötven éve jött létre a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Akadémiai Bizottsága (MTA PAB), melynek fő feladata a régió tudományos életének szervezése. A jubileumi ünnepséget április 5-én tartották a Vasváry-villában. A rendezvényen a régió kutatóinak jelenlegi elitje képviseltette magát, de az egykor itt tevékenykedő tudósok szellemiségét is megidézték.

1969. január 29-én jött létre a PAB, az országban harmadikként. Az akadémiai hálózat a hetvenes években bontakozott ki: a főváros és a baranyai megyeszékhely mellett Szeged, Debrecen, Miskolc, Veszprém képviseli a tudományt regionális szinten. Vizi E. Szilveszternek köszönhetően Kolozsvárott is alakult egy területi bizottság. A Pécsi Akadémiai Bizottság élénk határontúli kapcsolatokkal rendelkezik, 11 szakbizottsága és 97 munkabizottsága működik. Baranyában, Somogyban, Zalában, Tolnában együttesen mintegy 1800 kutató vállal aktív tudományos közéleti szerepet a PAB-ban.

Korabeli fotókból és a jelenlegi eseményeket megörökítő képekből a PAB első emeleti folyosóján kiállítás nyílt, Bachmann Erzsébet szervezésében. Az öt évtized történéseit bemutató anyagok között egyebek mellett Teller Ede vendégkönyvbeli bejegyzése is szerepel.

Az eseményt Bánki Beni nyitotta Endrődy Sándor *A tudós* című versének szavalásával. Beszédet mondott Vékás Lajos, az MTA alelnöke, Bódis József oktatási államtitkár, Hoppál Péter miniszteri biztos, Őri László, Pécs alpolgármestere, Udvardy György püspök, valamint a PAB régiójában működő két nagy felsőoktatási intézmény, a Kaposvári Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem rektorai, Szávai Ferenc és Miseta Attila.

„A tudomány gyökerei keserűek, de a gyümölcse édes.” – idézte Arisztotelészt a PTE rektora, majd az ismeretek és tudás szinergiájára hívta fel a figyelmet. Hozzátette: a tudományos tevékenység célorientált megszervezésében a PAB mindig aktív volt. A PTE első embere a PAB és a pécsi egyetem közti folyamatos és jó együttműködést is méltatta.

A tudomány és az akadémia iránti közbizalom magas szintű és értékes – jegyezte meg Lénárd László, a PAB elnöke, majd kiemelte, mennyire fontosnak tartja a tudományos ismeretterjesztést (és e révén a média szerepét), valamint azt, hogy nyissanak a fiatalok felé. Csak tavaly 250 rendezvényt szerveztek, melyekkel elsősorban a középiskolai tanárokat kívánják megszólítani, a céljuk, hogy a friss tudományos eredményekről szóló előadássorozatok látogatása beépüljön a tanári életpályamodellbe. A fiatalabbak felé két általános iskolával szövetkezve jut el a PAB: a PTE 1. Számú Gyakorló Iskolájával nemrég kezdtek együttműködni, az ún. Jurisics Akadémián pedig már előfordult, hogy olyan PhD-hallgató tartott előadást a gyerekeknek, aki a PAB-ot először általános iskolásként járta meg.

Az ünnepségen átadták a PAB ezüst plakettjét, melyet Kollár László Széchenyi-díjas professzor, a PTE TTK oktatója kapott több évtizedes, nemzetközi szintű kutatásainak és a PAB-ban betöltött szerepének elismeréséül. A PAB Média-díját Mánfai György fotóművész, a PAB eseményeinek képi krónikása és Kosaras Attila, az Universitas Televízió főszerkesztője vehették át. Az indoklásban elhangzott az is, hogy az UnivTV elévülhetetlen érdemeket szerzett a tudományos ismeretterjesztés területén, példaként az Egészség-Akadémia című előadássorozatot említette Lénárd László.

Az ismeretterjesztés iránti elkötelezettségéről is nevezetes Vizi E. Szilveszter személyes hangvételű előadást tartott *Pécsig* címmel. A professzor ugyanis ebben a városban kezdte egyetemi tanulmányait, Szentágothai János tanítványaként. *Olyan érdekesek voltak az anatómia-előadásai, hogy még a joghallgatók is bejártak rá.* – jegyezte meg Vizi E. Szilveszter, majd egykori mestere felfedezéseinek bemutatásából kiindulva magyarázta el saját agy kutatásban elért eredményeit.

A Semmelweis év margójára az édesanyák megmentőjéről készült domborművet is átadtak Lénárd László, Bogár Lajos és Kosztolányi György professzorok az impozáns Vasváry-villa virágzó kertjében. Az elmúlt pár év során a tudomány pécsi háza megújult, ennek köszönhetően a ház előtti, felújított szökőkút is csobog.

HARKA Éva
fotó: CSORTOS Szabolcs

Pócs Éva, a boszorkányos

A hazai tudományos közélet legmagasabb kitüntetését, Széchenyi-díjat kapott március 15-én Pócs Éva, a Pécsi Tudományegyetem néprajzkutatója, aki hatvan éven át foglalkozott a néphittel, hiedelmekkel.

Mikor döntötte el, hogy a néprajzzal fog foglalkozni?
Általános iskolás koromban, 13 évesen a *Pajtás* című úttörőújság néprajzi pályázatát hirdetett, én pedig leutaztam ismerősökhöz az Őrségbe, és rengeteg dolgot összegyűjtöttem, dokumentáltam, meg is nyertem vele a pályázatot. Harmadik gimnázium után azt képzeltem, hogy népzenekutató leszek. A zene is foglalkoztatott, jól zongoráztam, zenetörténésznek készültem a Zeneakadémián. Kiderült, hogy ha néprajz szakra megyek, akkor is foglalkozhatok majd zenével, így végül néprajz–magyar szakon végeztem az ELTE-n, át is jártam a Zeneakadémiára vendéghallgatóként egy darabig. A néphit az egyetemi tanulmányok során fogott meg. Előtte két évig nem vettek fel az egyetemre – édesapám pap volt, nem volt megfelelő a származásom. Csak vendéghallgatóként járhattam be órákra és dolgoztam is az egyetemen, hogy fenn tudjam tartani magam. Nehezen jutottam el a néprajz szakos hallgatósáig.

Mennyire volt természetes az ön témája a múlt század ötvenes éveiben?

Népi vallást kutatni sehol a szocialista országokban nem lehetett, de Magyarországon nem volt vele gond. A néprajzzal sem. A befutott kutatóknak kellett előírt témákat is „választani” – pl.: milyen ajándékokat vagy felajánlásokat tettek Sztálin születésnapjára egy-egy faluban –, de lényegében engedtek minket kutatni. Állítottak azért félre kutatókat.

A valláson kívüli hiedelmeket úgy kezelték, hogy ez a pogány vallás hagyatéka.

Véleményem szerint ez nem az ezer évvel ezelőtti vallás maradványa, hanem a mindenkori hivatalos vallás mellett mindig is éltek babonák. Időnként ennek egy része a vallásba is beletartozott, más része meg azon kívül rekedt. A boszorkányhit a keresztény vallás része is volt a felvilágosodás koráig. Úgy tartották, hogy a boszorkány az ördöggel cimborál, vele szövetséget kötő, az ördög sugallatára gonosz tetteket végrehajtó ember, akit üldözni kell, megégetni, vaggatni. A vallás része volt a boszorkányhit. Még ma is kimutatható itt-ott ilyen boszorkányhit. Sőt, feltámasztottak régen nem is létezett hiedelmeket, ördögimádó gyülekezetek is alakultak. Akkor ezek nem léteztek, amikor az egyház ebben hitt. Nem igaz, hogy a falusi asszonyok egykor ördögimádó szektákba tömörültek. Ezeket felülről, egyházi sugalmazásra keresték, és találták is meg a vallatások miatt. A ma létező újboszorkányság a spiritualitás, a new age része.

A boszorkányság mennyire volt hiedelemrendszer?

Azt tartották boszorkánynak, akiről feltételezték, hogy ártott valakinek. Ha baj történt valakinek a tehenével, kiszáradt a gyümölcsfája, akkor azt gondolták, hogy ezt valaki, egy boszorkány csinálta, és olyan embert tettek ezért felelőssé, akivel nem voltak jóban, rá mondták, hogy az a boszorkány. Léteztek boszorkányhiedelmek, amiket rá lehetett aggatni ezekre

az emberekre. Olyan ember nem élt, aki magát boszorkánynak tartotta volna, csak a bűnbak szerepe létezett. Ezt bárkire rá lehetett ruházni.

Hogyhogy ennél a témánál maradt?

Már az egyetemen tanultunk ilyen tantárgyat – a magyar néphit és népszokásokat. Olvasgattam hozzá, volt olyan tanárunk, aki egyetemes vallászetnológiát adott elő, engem pedig egyre jobban izgatott az Európán kívüli, az írásbeliség nélküli népek vallása. A magyar ősvallás is vonzott. Ezt kutattam azóta is, ma egészen másképp látom, mint akkoriban.

Hogyan másképpen?

Régen és ma is többségben vannak azok, akik úgy tartják, hogy a magyar ősvallásnak nagyon sok hagyatéka élt még a XX. századi hiedelmekben. A táltos alakja például – ezt még lehetett gyűjteni a múlt században, azt gondolták, hogy ez a magyar ősvallás sámánjának utódja. Próbálták ezt adatokkal is bizonyítani. Én nem valloam ezt, szerintem a táltos hiedelmek más úton kerültek a magyar kultúrába.

A magyar néphitet is összevetette a szomszéd népekével. Mennyire vagyunk azonosak, mennyire mások?

Egész Európában az alapvető vonások nagyon is hasonlóak egymáshoz, de a Balkánon a török fennhatóságnak sokkal erőteljesebb volt a hatása, ami a bolgároknál és a szerbeknél máig is kimutatható. Ugyanakkor nálunk a török megszállás alatt is zajlottak a boszorkányperek, még hozzá a keresztény normák szerint. Az például különbség, hogy nálunk világi bíróság előtt kellett felelni a kitalált vagy képzelt bűnökért, míg Európa nyugati részén legtöbb helyen az inkvizíció vezette a vizsgálatokat. Nálunk például kiszállt az úriszék, a lakosság előre elküldte a feljelentéseit, és ezeken a vádakon alapultak a perek. Az inkvizíció képviselői pedig ha megérkeztek egy faluba, ők maguk kezdték keresni a boszorkányokat. És mondanom sem kell, hogy legtöbbször meg is találták. Az egyházi demonológia nálunk csekélyebb szereppel bírt, mint Nyugat-Európában. A keresztény demonológián alapuló válatások legfőbb törekvése a bűntársak megtalálása volt: a vádlottaknak a kínvallatás során általában meg kellett nevezniük társaikat, akikkel együtt voltak jelen az ördögmiséis és akikkel közösen végezték ártó szándékú cselekedeteiket. A felülről sugalmazott ideológia nyomán alakultak ki a boszorkányszombatról való képzelgések. Magyarországon demonológiailag kevésbé képzett bíróságok dolgoztak, így nem is esett szó a boszorkányságról mint ördögimádó szektáról.

A néprajz klasszikus gyűjtései nem veszítették el a terepüket?

Nem feltétlenül, a régi hiedelmek átalakulnak, elő-előbukkan bizonyos szituációkban, aki nem is hisz bennük, kerülhet olyan helyzetbe, hogy mégis elkezd hinni... Mondjuk, ha valaki súlyos beteg, lehet, hogy nem elégszik meg az orvossal, hanem elmegy a kuruzslóhoz is, hátha akkor meggyógyul...

A kutatói szemlélete hogyan változott?

Ha egy-egy téma érdekel, kutatni kezdem. Amikor a szolnoki múzeumban dolgoztam, ott mellékes témává vált az én néphitkutatásom, mert egy nem létező megyei múzeumot kellett létrehoznom, régi falusi tárgyakat gyűjtöttem, kiállításokat állítottam össze, de közben, „mellékesen” próbáltam gyűjteni a hiedelmeket is. Este a munka után már csak ezzel foglalkoztam. Nagy adatgyűjteményem lett az engem érdeklő témákból. Pestre kerültem aspiránsnak hároméves ösztöndíjjal, kandidateus lettem, Ortutay Gyula professzor kívánságára a ráolvasásokkal foglalkoztam. Ez is érdekelt, de a boszorkányperek is elkezdtek érdekelni, mert tele vannak koraújkori hiedelmekkel. A boszorkány falujából érkező tanuk részletesen elmondták a megmontásokat... Ezeket az adatokat is elkezdtem feldolgozni, de közben kiderült, hogy a történészek is érdeklődnek a boszorkányperek anyagai iránt, ezért a hetvenes évek végén létrehoztunk egy közös kutatócsoportot. Ez a csoport még máig is létezik, sokszor átalakultunk, de még a régi tagok közül is vannak benne, Klaniczay Gábor például. Különböző támogatásokkal, pályázatokkal dolgoztunk. Az ősvallási téma is érdekelt, meg többfelé is elindultam, de közben megszülettek a gyerekeim, így voltak olyan időszakok az életemben, amikor nem tudtam intenzíven foglalkozni a témáimmal. Az intézetben olyan szép feladataim is voltak, mint a *Néprajzi lexikon* szerkesztése, de a *Magyar néprajz* összefoglaló kézikönyvébe is kellett írnom. Amíg a gyerekek kicsik voltak, épphogy csak eleget tudtam tenni a feladataimnak. Intenzíven kutatni a hetvenes évek végén kezdtem a történészekkel együtt.

A boszorkányperek miért ennyire érdekeseek?

Érdekes az eljárásrendjük is, de nem csak a boszorkányhitről tudhatunk meg fontos információkat: a vádlók érvelése és a tanúvallomások is dokumentumok, az akkori falusi mindennapokat ismerhetjük meg. Megmutatkozik, miként működött a közösség, és milyen módon választódik ki egy bűnbak. A munkacsoportunkhoz csatlakozott levéltáros kollégák igen sok eddig ismeretlen perdokumentumot tártak fel határon innen és túl; eddig nyolckötetnyi jegyzőkönyvet adtunk ki. A publikációk száma megduplázódott, mára már több mint kétezer per anyaga érhető el, amelyekben közel négyezer személyt vádoltak meg. Ez talán a perek fele lehet. És „csak” minden másodikban született halálos ítélet.

A külföldi útjai hogyan befolyásolták a munkáját?

Nehezen lehetett külföldi szakirodalomhoz jutni itthon sokáig, az Akadémia könyvtárába is kevés külföldi szakfolyóirat jutott be. A Néprajzi Múzeum nagykönyvtára a múlt század elején kitűnő volt, később már vagy mód nem volt rá, vagy nem

is volt szabad megvenni a külföldi szaklapokat. Aki kijutott egy külföldi könyvtárba, nagyon szerencsés volt, mert így megtudhatta, hol tart a tudomány, friss hírekhez jutott. A '80-as években már lehetett ösztöndíjakat szerezni. Megismertem új módszereket és fel kellett tárnom, hogy a témából ki mit kutatott.

Hová jutott el? Kik hatottak önre?

Finnországba volt a legkönnyebb. A magyar-finn tudományos kapcsolatok a Kádár-időben eléggé hamar kezdtek kialakulni, a hatvanas évek végétől ki lehetett jutni oda. A finn folkloristák nagyon jók voltak. Lauri Honko kutatásai hatottak rám, hasonló témákkal foglalkozott a hiedelemvilág terén: a népi szellemvilággal, démonvilággal. A boszorkányság kutatása terén nagy élményt jelentett Carlo Ginzburg munkássága. A boszorkányszombatról írott könyve magyarul is megjelent. Az észak-olaszországi boszorkányüldözés jegyzőkönyveit vizsgálva mindenféle érdekes hiedelemre bukkant, varázslók pereit fedezte fel, ez mélyen hatott rám és Klaniczay Gáborra, ő propagálta a könyveit. Mi is találtunk varázslókat a boszorkányperekben. Ma már nem gondolom őket sámánoknak. Ők idővarázslók voltak.

1991-ben alakult a pécsi néprajz szak. Milyennek látja a történetét?

Későn alakult, sikeresen működött, nagyon jó tanári karral, eredményesen végeztük a munkákat. Sok tanítványunk jutott jó pozíciókba, lettek kutatók. Nagy Zoltán, a mostani tanszékvezető is tanítványom volt, nem csak az enyém. Ő már nagy tudással érkezett hozzánk, kiváló finnugrisztika-kutató lett, a hantikhoz jár ki Szibériába. Hesz Ágnes, Farkas Judit ott vannak docensként. Mindenki, aki a tanszéken dolgozik, az első tanárgeneráció tanítványa volt. A legfiatalabb Bala-tonyi Judit. Nagy Ilona az első évtől, Vargyas Gábor és én a második évtől vagyunk jelen a tanári karban. Mostanában a

Pócs Éva

1936-ban született Budapesten. A Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba járt, majd amikor az iskolát államosították, Pest-szentlőrincen érettségizett. Az ELTE-n néprajz-magyar szakon diplomázott. Dolgozott a Néprajzi Múzeumban, az MTA Néprajzi Kutató Intézetében, az ELTE-n, majd 1992–2015 között a PTE-n a Néprajz-Kulturális Antropológia Tanszéken tanított, a doktori iskolának ma is téma-vezetője, a kar prof. emeritusa. A kutatás mellett a komolyzene jelent számára kapcsolódást. Három gyermeke van: Csalog Gábor zongoraművész, Benedek fuvalaművész, Eszter lánya pedig nyelvész.

létünkért kellett aggódni, ettől nem vagyok teljesen nyugodt.

Ma miért fontos a néprajz?

A magyar és az egyetemes emberi kultúra része a néprajz. A múlt kultúrájának és a jelennek is fontos része. Éppannyira fontos, mint a költészet vagy a művészettörténet. A népi kultúra ugyanolyan fontos, mint a magaskultúra.

Most mit kutat? A Széchenyi-díj, mit jelent önnek?

A Széchenyi-díj megtiszteltetés. Örültem neki, mert véget ért egy kutatás, és visszamegyek nyugdíjasnak. A nyugdíjból pedig nem lehet megvenni egy új számítógépet, könyveket rendelni, ezért

nem bánom, hogy kiegészül a Széchenyi-díjjal. Egyre több a betegségem, ami az öregséggel együtt jár. Még a félkész könyveimet szeretném sürgősen befejezni. Egy enciklopédiaszerű összefoglalását írom a magyar néphitnek, egy másik kutatásomban egy erdélyi falu vallási életét vizsgáltam. Ez kényes téma, hogy ki hogy böjtöl, imádkozik... Egy összefoglaló könyvet készülök róla írni. A harmadik könyv a természetfeletti kommunikációról szól, arról, hogy lehet kapcsolatba kerülni a túlvilággal, sok esettanulmányt foglalkoz össze arról, hogy látók, nézők, mindenféle szent emberek hogy próbáltak kapcsolatba lépni a túlvilággal.

Hány órát dolgozik egy nap?

Állandóan. Egy-egy projekt kapcsán akár egy hónap is elmegy a bürokráciára. Régen 24 órát is tudtam egyfolytában dolgozni, ma már csak 6–8-at. Egyre lassabban megy minden. Sokat bosszankodom, hogy nem tudok annyit csinálni, mint amennyit tudtam...

BALOGH Robert
fotó: HORVÁTH Attila

május 7. 18:00

Dr. Fábián Adrián: „Jogos” kérdések az EP-választással kapcsolatban

Dr. Kákai László: A 2019-es európai parlamenti választás, avagy folyhat-e a folyó ugyanabban a mederben?

Pécs, Szántó Kovács János u. 1/B, Aula

info: nyitottegyetem@pte.hu

OTDK a közgázon menők és menőség a köbön

Már az esemény megnyitóján a terembe bevonuló PTE Brass Band zenéje is azt harsogta, hogy itt nem szokványos tudományos esemény várható. Egyrészt volt egyfajta fesztiváljelleg a levegőben, másrészt az előadók között középiskolások is voltak és egy új, PhD-hallgatóknak kiírt díj is Pécsen debütált. Fontos és egyedülálló az is, hogy 41 millió forintnyi kormányzati támogatást kapott a rendezvény, amit ráadásul nem utó-, hanem előfinanszíroztak. Azt is érdemes megemlíteni, hogy a pécsi OTDK saját telefonos applikációján lehetett követni az eseményeket.

405 résztvevővel nyit a rendezvény, akik 45 intézményből érkeztek. 221 zsűritag és oktató van jelen, 19 diáksziget, 36 kísértőtanár, és 52 középiskolás ad majd elő. - sorolta a számokat Schepp Zoltán, a PTE KTK dékánja, majd hozzátette: offprogramokkal próbálják az eseményt fesztivállá tenni; volt koncert, városfelfedező játékok és még sorolhatnánk mi minden biztosította, hogy ne csak a tudományos oldal váljon élménnyé. A pécsi dékán azt is megjegyezte: a felvételi kapcsán előzetesen publikált adatok szerint nem csak az OTDK, hanem az itt folytatott tanulmányok is népszerűek. A PTE Közgazdaságtudományi Kar töretlenül növeli népszerűségét a felvételizők között.

A megnyitó kiemelt előadója Darvas Zsolt volt, aki az EU-integráció jövőjéről beszélt.

Az európai integráció lelke a közös piac, emiatt vezették be a vám- és a bankuniót és az eurót. Az EU 4 gazdasági szabadságjogon alapul, konkrétan a termékek, szolgáltatások, a tőke és a munkaerő szabad áramlásán. De vannak hiányosságai is. Darvas Zsolt egyebek mellett kiemelte, hogy az EU éves büdzséjének 16%-át a közbeszerzések teszik ki, ugyanakkor elenyésző a más EU-országokon belüli nyertes, és a bürokrácia e téren rendkívül szövevényes. Eltérő szabályozások és szabványok nehezítik azok életét, akik gyakran lépnek át hazájuk határán, és az USA-hoz viszonyítva alacsony maradt az EU-n belüli átlagos munkaerő-áramlás. Az előadó ugyanakkor rámutatott arra, hogy az „europanizációnak” vannak vesztesei is. A technológiailag fejlettebb térségek ugyanis jobban tudják hasznosítani

a közös piac előnyeit. Négy kizárólagos kompetencia van az EU-n belül: a versenypolitika, a vámunió, az euróövezet monetáris politikája, valamint a tengeri élővilág megóvása. Ami e tárgykörökön kívül van, azt mind a tagországok határozzák meg. Az EU egyébként erősen fel is lép az adót nem fizető világcégek ellen is: Darvas Zsolt egyebek között a Google versenypiaci büntetéseit sorolta fel. Csak 2019 márciusában például 1,5 milliárd euróra büntette a techóriást az EU az online hirdetésekkel kapcsolatos tevékenysége miatt. A közös piacnak tehát vannak előnyei, de ahhoz, hogy az EU előre tudjon lépni, a tagországok akarata is szükséges.

Előadása végén Darvas Zsolt megemlékezett Roska Tamásról (1940–2014), aki a keresztapja volt. A villamosmérnök, informatikus, egyetemi tanár elkötelezett híve volt a fiatal tehetségek felkarolásának, és így az OTDK-n belüli szerepe is meghatározó. Egy beszédét is felidéztek, melyben Szent Pált idézve szólította fel a fiatal kutatókat: „Énekeljete az elmétekkel!”

A Roska Tamás-előadást tartó doktorandusz, egyben a 300 000 forintos jutalommal járó Roska-plakett nyertese Berezvai Zombor volt, aki *Sikeresebbek-e az innovatív élelmiszeripari kiskereskedők?* címmel tartott előadást. Felmérése szerint a kiskereskedőknek csak kevesebb, mint harmada állította magáról, hogy az elmúlt évben végzett bármilyen innovatív tevékenységet. Ennél még a bányászat is innovatívabb! De miért lehet ez? – tette fel a kérdést Berezvai Zombor. Indokai között szerepelt, hogy a kiskereskedők vertikális együttműködésben valósul meg a működése, fordított innovációs ciklusban működnek (vagy nem az ötlet, hanem a megvalósítás a forrásköltséges), és mivel jellemzően nem technológiai jellegűek ezek az újítások, nem tudják őket szabadalmaztatni, ezért könnyen másolhatóak. Pedig ki lehet mutatni, hogy a bevételek növekedése összefügg az innovatív tevékenységgel.

Az OTDK eredményeiről további infó:
www.univpecs.com és ktk.ptt.hu

Fritz Renáta a PTE KTK frissen végzett hallgatója, aki a közgazdaságtudományi OTDK-n is részt vett. Kutatási témája nem az, hogy a különböző generációk hogyan használják közösségi médiát, hanem hogy hogyan tudnak megbirkózni annak hiányával.

GÖRGETSZ LE, ÉS TELIK AZ IDŐD

Miért ezt a témát választottad?

Már középiskola óta használom a közösségi médiát, jó sok ideje. Az elmúlt egy-két évben fogalmazódott meg bennem, hogy túl sokat használom, amikor például a családdal lehettem volna, akkor is a telefon volt a kezemben. Úgy gondoltam, ez nem visz jó irányba és próbáltam változtatni. Szerintem mindenki látja a környezetében, hogy a Facebook, Instagram, YouTube-csatornákat szinte mindenki használja. Az a

véleményem, hogy nagyon sok ember függő, vagy nincs is tudatában annak, hogy mennyire túlzott mértékben használja a közösségi médiát. Érdekel, hogy ha ezt kutatom, megismerem a negatív hatásait, és ezeket másokkal is megosztom, akkor ők is elkezdik-e érezni, hogy ezen változtatni kellene.

A kutatásod miből állt?

21 fő vett rajta részt, különböző generációkból, az X, az Y és a Z generációból verbuváltam jelentkezőket. Egy kísérletben kellett résztvenniük, amelynek az volt a lényege, hogy egy hétköznapi és egy hétvégi napon nem használhatták a közösségi médiát egyáltalán. Ezt megelőzően volt egy online előinterjú a közösségi médiafogyasztási szokásaikról azért, hogy megismerjem, hogy mit és mennyit használnak ezek közül a platformok közül.

Milyenek voltak a visszajelzések?

Készítettem egy médianaplót, amiben vezetniük kellett, hogy melyik oldal hiányzott nekik, és pontosan mikor, illetve ez milyen érzéseket váltott ki belőlük. Az eredmények alapján az X generáció alapvetően nem hiányolta a közösségi médiát, és a hiány nem volt semmilyen hatással a napjaikra. Az Y és a Z generáció tagjait viszont megviselte, főleg a Z generációhoz tartozók bírták nagyon rosszul. Sőt, közülük volt olyan, aki elvállta, hogy végigcsinálja a kísérletet, de már az első napon visszamondta, inkább bele sem kezdett!

A Z generációban volt az az érzés, hogy lemaradnak valamiről, az egyetemisták pedig arra hivatkoztak, hogy a csoporttársaikkal nem tudták átbeszélni az órákra a feladataikat. Azt mondták, hogy ha mégis kellene tartaniuk a kísérlethez hasonló megvonást, akkor mindenképpen csak bizonyos oldalakat vonnának meg maguktól, nem az összeset.

A kísérletben résztvevő Z generációsok közül többször volt olyan, hogy azt nyilatkozták, hogy naponta 8–10 órát töltenek a közösségi média böngészésével. A legtöbben 2–3 órát jelöltek meg válaszul. Viszont egyes szakirodalmi források szerint a legtöbben abból indulnak ki, hogy a saját közösségimédia-fogyasztásuk a normális, és mások hozzájuk képest sokkal többet használnak – de ez nem igaz, mert magunkkal kapcsolatban ezek az elképzeléseink torzok.

Az, hogy unaloműzésre használják a közösségi médiát, főleg az Y és a Z generációkra jellemző. Ők ezzel töltik ki az üres óráikat.

A kísérlet eredménye: az Y és a Z generáció tagjai vagy nem ismerik be, hogy függők, de ha fel is ismerik, akkor sem

A közösségi média sötét oldala

A BIDE fesztivál keretében április közepén Pécsen is meg lehetett nézni a Tisztogatók című dokumentumfilmet az Apolló Moziban. A többszörös díjnyertes alkotás arról szól, hogyan próbálják meg a közösségi média (és mivel a Facebook és a Twitter mellett Google-ról is szó volt talán nem túlzás azt mondani: az egész internet) tartalmait szűrni. A (gyermek)pornográf tartalmak, az agresszív cselekedetek (kínzások, gyilkosság), terrorista uszítás és sorolhatnánk még azokat a bántó témákat, melyekre, - ha nem a közösségi médiáról lenne szó - a sajtó- vagy médiatörvények vonatkoznának. A nagy techcégek e kérdések megoldását harmadikvilágbeli szegény sorsú munkásokat alkalmazó cégekre bízzák. A kulturális különbségek csak a legkisebb, de szintén égető gondot jelentik: az, hogy mit kell és lehet törölni azonnal más egy amerikai, gazdag művész szemében és más egy nyomor- negyedben tengődő ájtatos jámbor számára. A vetítés utáni beszélgetésen dr. Zámbo Alexandra Erzsébet a PTE Rektori Kabinet munkatársa, média- jogász elmondta: a nemzeti szabályozások is hatnak ezekre a világcégekre, próbálják az elszabadult folyamatokat megzabolázni.

akarnak ezen változtatni. A prekonceptióm az volt, hogy a többség a minőségibb élet felé akar majd nyitni, de sajnos nem.

Ez azért fura, mert éppen amiatt nevezik közösségi médiának, mert ezeken keresztül lehet gyorsan és hatékonyan tartani másokkal, a barátaimmal a kapcsolatot.

Igen, csak megfordult az eddigi arány: már nem a személyes kapcsolatok dominálnak, és ezeket egészíti ki a közösségi média, hanem a social media a nagyobb rész. Nyilván sokkal egyszerűbb, és nem kell kimozdulni, de vannak hátrányai is. Például a Z generáció már nem tanul meg szocializálódni, nem tudja olvasni a testbeszédet, tehát sokkal komolyabb problémákat okoz ez a függőség, mint amiket gondolunk.

Nehéz megmondani, hová vezet ez. Ráadásul előttünk lévő példa sincsen, mert most nő föl az a generáció, aki ebbe született bele. Szerintem egyébként nem fog csökkenni a közösségi média-használat, sőt, az egyes oldalak egyre több funkciót próbálnak biztosítani, tehát lehet, hogy még tovább fog fokozódni az ezeken való jelenlét, mert minden információ és funkció ezeken lesz majd elérhető. Hogy más dolgok látják kárát a túlzott közösségi média-használatuk miatt, annak az Y és a Z generáció tagjaiban magukban kell megfogalmazódnia.

Ez elég vészterhesnek hangzik. Le kéne iratkozni ezekről?

Nem, szerintem semmiképpen, mert akkor másokkal szemben kerülénk hátrányba! Csak tudjunk tudatosak lenni, tudjunk mérlegelni. Magam is fent vagyok azokon a platformokon, amiket mindenki használ, de mióta foglalkozom ezzel a kutatással, megpróbálok sokkal jobban figyelni.

Benned ilyenkor nincs semmi olyan érzés, hogy lemaradsz valamiről?

Nincs. Illetve volt már olyan, hogy néhány napig nyáron nem facebookoztam, és akkor foglalkoztatott is, hogy vajon mi történhet – de amikor valóban ránéztem az oldalakra, rájöttem, hogy semmi különös nem történt.

Tegyük fel, hogy meggyőztél. Mi lehet az első lépés a tudatossághoz?

Szerintem határozzunk meg bizonyos napszakokat, amikor nem fogjuk használni az okostelefont. Például esténként, vagy hétfőre a vasárnapot. És akkor lehet a családra koncentrálni, közös programokat szervezni. Nem kell teljesen elhatárolódni a közösségi médiától, de néha legyünk rá képesek. Szerintem fontos lenne, hogy eldöntsük, hogy például mivel töltjük a szabadidőnket. Ha megtehetjük, akkor ne minden esetben azt válasszuk, hogy az okostelefonunkat nyomkodjuk, hanem például szánjunk időt másokra. Észre sem vesszük, de a napunk nagy részét kitölti a közösségi média.

HARKA Éva

INNOVÁCIÓS NAP: olyasmikért, amik eddig nem is voltak!

Az újítások, innovációk adnak lendületet a kutatásoknak: ezek köré és ezek támogatásáért szervezték meg idén nyolcadik alkalommal a PTE Innovációs Napot március 20-án. A rendezvény délelőtti szekciójában Dr. Miseta Attila rektor köszöntőjét követően Dr. Birkner Zoltán, az NKFIH elnöke tartott előadást a kutatás-fejlesztés és innováció támogatásának kormányzati terveiről, intézkedéseiről, illetve Dr. Gábor Róbert rektorhelyettes ismertette a PTE innovációtámogatási elképzeléseit. A délelőtti szekcióban emellett két panelbeszélgetést hallgathattak meg a rendezvény résztvevői, az első beszélgetés során az egyetemközpontú innovációs ökoszisztéma fejlesztésének kihívásait vitatták meg a panel szereplői, míg a másodikban az Egyetemek a tudásalapú gazdaságban betöltött szerepét járták körül a beszélgetés résztvevői. A délutáni szekcióban az Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának szakemberei tartottak érdekes előadást az iparjogvédelemmel kapcsolatos kérdéskörökben.

Az PTE Innovációs Nap keretei között került sor az idei PTE Innovációs díjak átadására. A díjat 5 kategóriában hirdették meg.

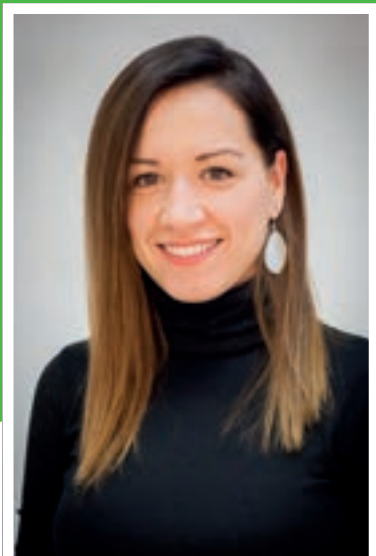
- + A „Legígéretesebb ötlet” kategóriában Dr. Tapodi Antal pályázata nyert (*A BFSP1 „splice” variánsait felismerő neo-epitóp antitestek és ELISA „Plate” fejlesztése és létrehozása valamint qPCR-BFSP1 Master mix fejlesztése tumordiagnosztikai célból* címmel).
- + A „Legígéretesebb K+F eredmény” kategóriában Dr. Schlégl Ádám pályázata nyert (*Egyénre szabott rúdsablon alkalmazásának vizsgálata gerincferdülés korrekciós műtétje során* címmel).
- + A „Legjobb prototípusért” járó díjat Jakab Zsófia kapta intelligens betonpanel pályázata alapján.
- + A „Legjobb applikáció” díját Dr. Veres Balázs *BIOCHEMCITY – Biokémiát oktató alkalmazás fejlesztése mobil eszközökre* pályázata kapta.
- + A „Legjobb design” díjat Dr. Vasváry-Nádor Norbert *Sloth Dance – Mozgáskorlátozott emberek számára fejlesztett eszközök, adapterek koncepciója* nyerte el.

A fenti díjakon kívül a KTTK különdíját kapta a MIK Építész Szakmai Intézet (Dr. Vasváry-Nádor Norbert, Dr. Rétfalvi Donát, Dr. Borsos Ágnes) *The Basket* projektje míg a Doktorandusz Önkormányzat Böröcz Katalin PhD-hallgató (*Immuno-esszé alapú bioszenzor, mint mikrofluidikai gyorsított vakcina hatékonyság ellenőrzésére és/vagy akut fertőzés detektálására*) pályázatát részesítette a különdíjban.

A nap egyik legizgalmasabb programeleme az innovációs workshop volt, ahol először a befektetők, inkubátorok és akceleratorok mutatkoztak be röviden, 2 perces pitchekkel. A workshop második felében kutatóink 10 technológiát mutattak be az érdeklődők számára. A zsűri 3 kategóriában díjazta a legjobb pitcheket.

- + A „Legpiacképesebb projekt” díját Vízvári Zoltán kapta májbezítás mérő műszer bemutatójára.
- + A „Leginnovatívabb projekt” díját Dórá Éva nyerte el *Gyógyszerfejlesztés állatkísérlet nélkül?* projektjével.
- + A „Legjobb prezentáció” díját Dr. Horváth Orsolya kapta *Mammabell* projektjének pitcheléséért.

CZIBÓK Balázs

Innovatív, zebrahalas

Az állatkísérletek számának csökkentésével kapcsolatos az a projekt, amivel a PTE „Leginnovatívabb projektje”-díjat Dóra Éva (PTE Transzdiszciplináris Kutatások Intézete) elnyerte az Innovációs Napon.

Mit kell Rólad tudni, mutakozz be, kérlek!

Dóra Éva vagyok, kutató biológus. Itt végeztem a PTE-n, majd Angliában és Hollandiában dolgoztam kutatóként a

Marie Curie PhD-ösztöndíjjal. Aztán kicsit több mint egy éve visszatértem Pécsre az ÁOK újonnan megalakult Transzdiszciplináris Kutatások Intézetéhez csatlakozva, ahol a kutatás innovatív hasznosításán és a társadalom felé való kommunikációján dolgozunk.

PTE Innovációs Nap délutáni szekciójában adtál elő, ahol az egyetemi technológiák mutakoztak be. Te milyen innovációs ötlettel indultál? És mit lehet erről tudni pontosan?

Olyan projekttel indultam, amivel anno még diplomamunkaként kezdtem el foglalkozni Prof. Sik Attila és Prof. Müller Ferenc irányítása alatt a Birminghami Egyetemen, Angliában. Lényegében a célunk egy olyan költséghatékony szolgáltatás nyújtása gyógyszergyártó cégeknek, ami nagyon nagy mértékben lecsökkenti a teszteléshez felhasznált állatok számát. A dolog trükkje az, hogy mindehhez zebrahal embrióját használjuk, ami mára egy nagyon népszerű modellállat lett, ugyanis 5 napos korukig nem minősülnek állatnak. Viszont kialakult szerveik teljesen funkcionálisak, így nagyon sok hasznos információt tudnak szolgáltatni, amit a sejtkulturális vizsgálatok nem. A fejlesztés alatt lévő termékünkkel automatizált EKG- és EEG-méréseket fogunk majd végezni a zebrahalembriókon, hogy kiszűrjük azokat a hatóanyagokat, amik szívritmuszavart, illetve agyi károsodást okoznak. Ezáltal pedig a hatóanyagok töredéke kaphat csak zöld utat az egerek felé.

Te kaptad a „Leginnovatívabb projekt” díjat. Mit jelent ez neked?

Természetesen nagyon örül neki az egész csapat, velem együtt. Nagy lehetőség volt befektetők és különböző startup inkubációs programok képviselői előtt bemutatni a projektünket. A népszerűsítés és kapcsolatépítés volt a cél, és szerencsére ezt sikerült is elérni.

Milyen célkitűzéseid vannak a jövőre nézve a projekt kapcsán?

A termékünk fejlesztésén kívül nagyon fontosnak tartom az üzleti és management továbbképzéseket, egyéb „soft skill” tréningeket, illetve startup coaching igénybevételét, amit meg is

fogunk tudni valósítani az Innovációs Napon kapott lehetőségek kiaknázásával. A kutatás mellett a vállalkozói életnek ez a része is nagyon érdekel, így ezen a területen is fejlesztjük majd magunkat.

Milyen nyereséggel, lehetőségekkel jár ez a díj?

Eddig 3 felajánlást, megkeresést kaptunk. Az EIT Health (EU által támogatott legrangosabb egészségügyi innovátorok hálózata) lehetőséget biztosít a továbblépéshez számos szinten: tréningek és start-up coaching biztosításával felkészít a külföldi megmértetésekre, befektetőkkel való tárgyalásra az egészségügyi szektorban.

A Futurmed Kft. egészségügyi cégcsoport konzultációs és kapcsolatteremtési lehetőséget ajánlott fel. Illetve a SinguLab egészségügyi üzleti inkubátor képviselője is megkeresett minket további együttműködés és a programjukhoz való csatlakozás céljából.

Lesz-e lehetőséged a jövőben továbbfejleszteni a projektet?

Mindenképpen, egyrészt folytatni fogjuk a termékfejlesztést, emellett a fent említett üzletfejlesztési és támogatási programok igénybevételével a vállalkozás építésére is lehetőségünk nyílik majd.

Hol tart jelenleg a projekt, melyik életfázisban?

A projektünk lényeges részét képező speciális mikro-elektrodák elkészültek, az elektrofiziológiai elvezetési technológiánkat validáltuk és publikáltuk, illetve az automatizált analízáló szoftver fejlesztése is megtörtént. A következő lépés hardveres fejlesztés lesz a sokcsatornás elvezetés elérése érdekében, ez elsősorban mérnöki munkát igényel majd.

Kik segítettek neked a projekt kidolgozásában?

Ahogy ezt korábban is említettem, ez egy egész csapat munkája. Az ötletgazda Prof. Dr. Sik Attila és Prof. Dr. Müller Ferenc. Richard Barrett a szoftver- és elektródafejlesztést végezte, Magony Andor bioinformatikai munkákat látott el, Rhiannon Hurst és jómagam pedig a rendszer kialakításán dolgoztunk és a biológiai validálást végeztük el.

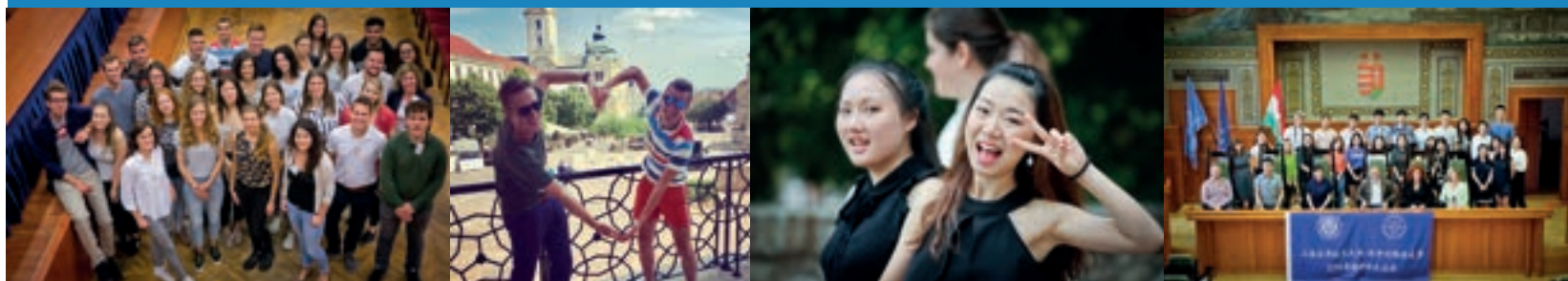
Lesz-e mód a projekt utánkövetésére, ami nyilvános?

Az ITD honlapján (itdweb.hu) és Facebook-oldalán ([facebook.com/itdpteak](https://www.facebook.com/itdpteak)) rendszeresen beszámolunk majd a projekt alakulásáról, elsősorban ezeken a csatornákon keresztül lehet egyelőre követni a projektünk alakulását.

ILLÉS Annamária

Ha nyár, akkor (is) PTE!

Növekvő számú nyári egyetem és külföldi hallgató

Idén már kilenc nyári egyetemet szervez a Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság. A PTE Szenátusa által 2016 novemberében elfogadott Nemzetköziesítési Programban kitűzött céloknak megfelelően a Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság egyre növekvő számú nyári egyetemet szervez az egyetem karaival való együttműködésben. A fő cél az ún. „Nyári Trimeszter” bevezetése, melynek során nemzetközi képzési programokat kínálunk külföldi partneregyetemek hallgatói számára a nyár folyamán.

A nyári egyetemi programok szervezésének számos hozadéka van a PTE számára: bővül az egyetem nemzetközi képzési portfóliója, nő a külföldi hallgatószám, erősödik a PTE nemzetközi jelenléte, javul az egyetem nemzetközi megítélése, kihasználásra kerülnek a nyáron üresen álló egyetemi facilitások valamint nő az egyetem árbevétele.

2019 nyarán már kilenc nyári egyetem kerül megvalósításra a Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság koordinálásában különböző tématerületeken. E programokra közel 250 külföldi hallgatót fogadunk a világ minden tájáról.

Az akadémiai programokat idén a Bölcsészettudományi Kar, a Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar valamint Művészeti Kar biztosítja, míg a nyári programok teljes körű szervezését a Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság végzi.

A nyári egyetemek sorát *amerikai hallgatók* számára megrendezésre kerülő programokkal kezdjük. Az MSU Denver hallgatói számára politológia, míg az arizonai hallgatók számára szociális munka tématerületen kínálunk igen érdekes előadásokat és szakmai programokat.

Idén ismét elnyertük a CEEPUS program támogatását arra, hogy 25 hallgató vegyen részt a „European Challenges in the 21st Century - How to Move Forward?” című nyári egyetemen a BTK Politikatudományi és Nemzetközi Tanulmányok Tanszék által koordinált CEEPUS hálózat *lengyel, cseh, szlovén és szerb* partnerintézményeiről.

Idén először pályáztuk meg és nyertük el a Tempus Közalapítvány által a magyar kultúrát bemutató nyári egyetem megrendezésére vonatkozó támogatást. A „The Cultural Heritage of Hungary” című nyári kurzuson 40 hallgató fog részt venni, akik *a világ 50 országából* pályázhattak a részvételre.

A *mexikói* Monterrey partneregyetemünkről érkező hallgatócsoport számára „Diversity, Creativity” címmel szervezzük nyári képzést, melynek a során a hallgatók a XXI. századi kreativitás és kommunikáció valamint az EU kulturális-társadalmi kontextusaival ismerkednek meg.

A nyári egyetemek sorát júliusban 3 *kínai partneregyetem* számára megrendezésre kerülő program követi. Immár második alkalommal érkezik egyetemünkre

a Shanghai Institute of Technology 20 hallgatója valamint a chengdúi University of Electronic Science and Technology of China 35 fős hallgatócsoportja, akik az európai és a magyar kulturális örökséggel ismerkednek meg a PTE-n. A Hangzhou Normal University 60 hallgatója harmadik alkalommal vesz részt a négyhetes neveléstudomány és kultúra témájú programon.

Szeptember elején a *japán* Josai International University hallgatói számára kerül megrendezésre a magyar néptánc és népzene képzés, szintén harmadik alkalommal.

A nyári egyetemek hallgatói számára a Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság számos kulturális és szabadidős programot szervez Pécsen, valamint kirándulásokat a megyében és Budapesten.

A PTE nyári egyetemek sorában idén ezen felül ismét megrendezésre kerül a KTK-n a Simonyi Summer Social Entrepreneurship Program, valamint a Magyar Nyelv és Kultúra Nyári Egyetem az ÁOK Nemzetközi Oktatási Központ szervezésében.

További információ:

Dr. Pozsgai Gyöngyi
Nyári egyetem programvezető
Kapcsolati és Nemzetköziesítési
Igazgatóság

summerschool.ptt.hu

Judith Woodsworth a fordítástudomány professzora, a montreali Concordia Egyetem Francia Tanszékén fordítástudományt tanít. Több regényt fordított, monográfiát adott ki, könyveket szerkesztett fordítástudományi témakörben. A Kanadai Fordítástudományért Egyesület alapító elnöke, tiszteletbeli tagja. A Hírességek a Pécsi Tudományegyetemen programsorozat részeként a PTE BTK Vargha Damján konferenciatermében tartott érdekes előadást „Kanada mint kétnyelvű nemzet és pluralista társadalom” címmel április 1-jén.

Woodsworth professzor Kanada történelmével összekapcsolva mutatta be a többféle megközelítést, amely az észak-amerikai országban különös jelentőséggel bír.

Kanada területén évezredekig az őslakosok különböző csoportjai éltek, míg a 16. század végén a britek és a franciák kezdtek letelepedni. Az első tolmácsok az őslakos indiánok közül kerültek ki, egy törzsfőnök két fiát magukhoz vett, majd Franciaországban taníttatott a telep, Jack Cartier, így megtanulták a francia nyelvet is. De természetesen, amint lehetőségük adódott, visszatértek a saját népuhöz.

A tolmácsok következő generációját katolikus és protestáns angol és francia misszionáriusok alkották, akik letelepedtek az őslakosok között, megtanulták a nyelvüket, és nem ritkán végleg köztük maradtak. Közülük is kiemelkedett James Evans, aki a kri (cree) indián törzs első írásos emlékeit az ő közreműködésével létrehozta a 19. század elején, egy szótagírásos ábécé megalkotásával. En-

nek használatával nyírfakéregre nyomtatott is szövegeket, a kri nyelven. A törzs mind a mai napig nagy tiszteletben tartja munkásságát: *Az ember, aki elhozta a fényt, és a nyírfa kérgét szóra bírta.*

Érdekes, hogy az angol nyelvet akkor sem erőltették rá a franciákra, amikor a britek a 18. században átvették a francia gyarmat irányítását, megtarthatták a nyelvüket, a vallásukat és a törvényeiket – ekkor vált igazán kétnyelvűvé a föderáció. Manapság pedig törvényileg szabályozott, hogy mindent két nyelven kell biztosítani, tehát teljesen egyenlő státuszúak. Mindezekből következik, hogy *a fordítás, tolmácsolás fejlődése mindig is kiemelkedően fontos volt Kanadában, ahol a két hivatalos nyelven, az angolon és a francián kívül 60 különböző őshonos nép nyelvét beszélnek* – mondta a professzor. Ez a nyelvi sokszínűség természetesen még ma is okoz kihívásokat. Ahol lehet, számítógéppel támogatjuk a fordítást, de *nem gondolom, hogy a gépek bármikor átvehetnék az ember szerepét, különösen az irodalmi fordítás területén* – hangsúlyozta Judith Woodsworth.

TÓTH Mariann

PROMINENT SCHOLAR'S TALK x PÉCS

A Hírességek a Pécsi Tudományegyetemen programsorozat részeként május 8-án 17 órától a PTE TTK Matematikai és Informatikai Intézetébe látogat a Bécsi Egyetem Matematika Karának két elismert professzora, és a modern alkalmazott matematika témakörben népszerűsítő előadásokat tartanak.

Prof. Hans Georg Feichtinger:
200 Years of Fourier Analysis: From Mathematical Theory to Modern Digital Signal Processing

Prof. Maurice de Gosson: *On the Sensitivity of Quantum States to the Value of Planck's constant*

Mindkét előadás helyszíne:
TTK Kari tanácsterem, Pécs Ifjúság útja. 6.

Nemzetközi Est 2019

Az idei Nemzetközi Est a tavalyinál is szuperebb volt: a PTE külföldi hallgatói igencsak kitettek magukért, a gyönyörű, autentikus ruhákban tündöklő vendégsereg csak úgy hömpölygött az Expo Center vörös szőnyegén. Az ételköstölők ezúttal sem maradtak el, ahogy a fellépések és buli sem. A Nemzetközi Est idén (is) a Nemzetközi Tavasz része volt, ám a hónapokon átívelő programsorozat csak a kezdetét vette az Expo centerben: a szemeszter további eseményeiről a Facebookon érhető el információ. Szabó Bianka publicisztikája a Nemzetközi Estről: www.univpecs.com

Didgeridoo, gitár, beatbox

Leginkább egy fura sárga porszívócsőre emlékeztetheti a laikust az az ausztrál hangszer, amit Nemes „Kölyök” Gábor szólaltatott meg a PTE Nemzetközi Tavasz rendezvénysorozatának keretében rendezett Ausztrál Napon. A március 11-i esemény helyszíne a Reggeli volt, ahol az egyszemélyes zenekar koncertje előtt Mánfai György fotókiállításának megnyitója zajlott. A Reggeli natúr falain a téglák színe, a távoli tájakat idéző fényképek a vörös sziklákról és egzotikus természeti jelenségekről csak még autentikusabban ausztrálá tették a didgeridoo öblösen mély, ősi hangját.

Fiesta Maravillosa

Minden érzékszervet megmozgatott a Spanyol Est a Reggeli kávézóban március 18-án. Az est fénypontja Roy Joel Pérez gitárkoncertje volt, aki életvidám és valóban az ibér világ hangulatát idéző darabot választott. A PTE Művészeti Karának hallgatója vastapsot kapott, ami csak akkor ért véget, amikor a terem végében addig várakozó ételekről levették a fedőt. Egy klasszikus spanyol fogást, az albondingas-t lehetett kipróbálni, és 2016-os évjáratú Torres Coronasszal leöblíteni. A falakról közben egy kortárs spanyol fotóművész, David Pujadó képei figyelték a tömeget. A fekete-fehér alkotások mindegyike alatt Gil de Biedma katalán költő verseinek részletei voltak olvashatók.

Selyemhúrok bűvöletében

A PTE Nemzetközi Tavasz Korea Napján volt alkalmam először élőben hallani kajagum-koncertet, amelyet az elbűvölő Park Minji szólaltatott meg. A kajagum Korea legismertebb tradicionális hangszere, mely 12 selyemhúrból, valamint egy üreges, koreai császárfából készült testből áll. A művész a húrokat lefogva, valamint tépkedve szólaltatja meg hangszerét, így eredményezve egy egyedülálló, különleges, egyben természetes hangzást. Az előadó mesterdiplomáját a Koreai Nemzeti Művészeti Egyetemen szerezte, a berlini Koreai Kulturális Központban is oktatott. Európa-szerte ad koncerteket.

fotó: nnfoto

Hogyan ejtjük ennek a hangszernek a nevét?

Kájágüm.

Mikor határozott úgy, hogy megtanul játszani ezen a hangszeren?

A magyarországi zeneovikhoz hasonlóan Koreában is vannak már óvodás korban zenés foglalkozások, egy ilyen alkalommal ismerkedtem meg a tradicionális koreai hangszerekkel, köztük a kajagummal. Majd hatévesen, a szüleim biztatására kezdtem el leckéket venni. Később kezdett komolyabban érdekelni, így egy olyan középiskolában folytattam a tanulmányaimat, ahol a hagyományos koreai hangszereket oktatják. Nagyon örültem, hogy felvettek. Ennek elvégzése óta ezen a pályán vagyok.

Nehéz kajagumön játszani?

Kezdő szinten nem annyira bonyolult, később, ahogy az ember tanulja az egyre bonyolultabb darabokat, természetesen egyre nehezebb.

Más tradicionális koreai hangszeren is játszik?

Nálunk úgy van, hogy a kajagum képzés nem önálló képzés, hanem aki a hagyományos hangszerek mestere lesz, az az összes hangszert tanulja. Ez körülbelül olyan tíz hangszert jelent, ezek közül egy embernek kettő-hárommal kell komolyabban foglalkozni. Én leggyakrabban *komungon*, vagy *tegumön* játszottam a kajagum mellett. A komungo tekinthető a vezető koreai hangszernek a húrosok között, mivel három oktávot átfogó skálán lehet rajta játszani. Általában bambuszpengetővel szólaltatják meg. A másik kedvelt hangszerem a tegum, amely egy bambuszból készült harántfuvola, mely meglehetősen hasonlít az európai fuvolára. Különlegessége, hogy található benne egy membrán, ami jellegzetes hangszínt kölcsönöz megszólaltatásakor. A koreai hagyományos zene egyik legelterjedtebb hangszere, alkalmas a dallamvezetésre, de zenekari kíséretre is. Ezen kívül van egy homokóra alakú dob, amely minden kamarazenében benne van, a *csanggu*.

Modern műveket is játszik kajagumön?

Természetesen! Németországban például egy modern formációban játszom, de máshol is szokás, hogy olyan együtteseket alakítanak, ahol a nyugati és a keleti hangszerek és művek egyaránt helyet kapnak.

Gyakran előfordul, hogy hagyományos dalokat dolgoznak fel, teljesen új szerzemények ritkábban születnek. Kicsit hasonlóan a dzsessz zenéhez, improvizációs részek is vannak a művekben, ezért minden alkalommal kicsit máshogy szól a dal.

Nagykövetek főztek hallgatókkal: 50 nemzet az asztal körül

Több mint száz országból érkeznek hallgatók a Pécsi Tudományegyetemre tanulni, természetesen hozzák magukkal a csodálatos kultúrájukat, szokásaikat, és sok esetben különleges ételeiket is. Ezt a rendkívüli sokszínűséget és az asztalainkon megjelenő diverzitást hivatott bemutatni többek között a Nemzetközi Tavasz rendezvénysorozat, valamint a nemrég megjelent nemzetközi szakácskönyv is, amelynek címe „50 étel a nagyvilágból”. Ebből az alkalomból több nagykövet is ellátogatott Pécsre, hogy a hallgatókkal együtt elkészítsen egy-egy receptet, amelyről a videós összefoglalót a PTE Youtube-csatornáján lehet majd megnézni.

Hívhatjuk nemzetközi receptgyűjteménynek, szakácskönyvnek, de akár csodának is: ilyen még nem volt a PTE 651 éves történetében! Az egyedülálló könyv 50 nemzet egy-egy ételét mutatja be, amelyet Lokodi Ákos chef a hallgatók közreműködésével mind meg is főzött! Megismerhetjük kicsit a hallgatókat, a kultúrájukat, így a kiadvány bőven túlmutat a receptek egymásutánján – bár ez sem lenne mindennapi. A rendkívül színes és valóban nemzetközi könyvben ínycsiklandó levesek, főételek, desszertek kaptak helyet – melléjük magyar borokat is ajánlanak, élmény lapozgatni, hát még kóstolni a finomabbnál finomabb ételeket!

Négy nemzet nagykövete jött Pécsre Mexikó, Nigéria, Ausztria és Azerbajdzsán képviselőként, hogy egy remek délutánt töltsön a hallgatókkal, valamint megfőzzön egy-egy olyan ételt, amely a különleges receptgyűjteményben szerepel. A március 9-ei főzés helyszínül a Slyven Rendezvényközpont szolgált. A Mautner Zsófia szakács, gasztroblogger, műsorvezető kérdezte a nagyköveteket, a hallgatókat különböző témákról, miközben Lokodi Ákos chef előkészítette az ételeket.

Öexcellenciája David Nájera Rivas-tól, aki Mexikó nagykövete Magyarországon, Bulgáriában és Horvátországban, megtudhattuk például, hogy a mexikói konyha fűszerességétől és csípősségétől a magyar ízvilág nem áll nagyon távol. Baruch Gonzalez harmadéves nemzetközi szakos hallgató főzött együtt a nagykövettel, ínycsiklandó illatok töltötték meg a konyhát. A szakácskönyvben is szereplő *tinga de pollo* készült. Baruch elmondása szerint Pécsen az ételek sokszínűsége a legjobb, mindenki valami mást főz. Szeretem a magyar ételeket is, és a hagyomány-fokhagyma kombináció mind a magyar, mind a mexikói konyha alapja.

Ezután Nigériába vezetett a képzeletbeli utunk, Misiture Abdulraheem meghatalmazott követ és Samuel Akinola PTE ETK

hallgató kalauzolásával. Tengeri halragut készítettek yam gyökérrel, Samuel közben énekelt is, ott a helyszínen rögtönzött egy dalt arról, hogy milyen egyszerű hely a PTE, nem véletlenül nyerte el a PTE Hangja tehetségkutató verseny harmadik helyezését 2018-ban. Azt is elmondta, hogy mindennap főz, és nagyon örül neki, hogy itt tanulhat Pécsen: *Szeretem Pécsét, gyönyörű város! A legjobbbat hozza ki belőled a hely és a lakói.*

Ausztria képviselőként Mag. iur. Elisabeth Ellison-Kramer asszony főzött Sissy Messner orvostanhallgatóval, méghozzá Tafelspitzet (bécsi tányérhús). Ezt az ételt nem könnyebben nehéz elkészíteni, jó alapanyagokból, lassan készül el. Mautner Zsófi nem hagyta ki a bennünk motoszkáló kérdést: különbözik-e és ha igen, miben az osztrák Goulasch és a magyar gulyás? Sissy elmondta, hogy szerinte a magyar gulyás inkább leves, amit Ausztriában Goulasch alatt pedig inkább pörkölt jellegű ételt értenek.

Végül a szintén 10 milliós lakosságú Azerbajdzsán nagykövete, öexcellenciája Dr. Vilayat M. Guliyev alkotott együtt Javid Akhmedov, a PTE nemzetközi kapcsolatok szakos hallgatója és Lokodi Ákos chef-fel. Javid elmondta, hogy jellemzően sokféle, szezonálisan termő zöldséget használnak, valamint rengeteg halléttel büszkélkedhet az ország, így a receptgyűjteményben egy Dióval töltött sült hal szerepel.

A szakácskönyv az alábbi helyeken vásárolható meg:

Pécsi Tudományegyetem
Rektori Kabinet 108-as iroda
(Pécs, Vasvári P. u. 4.) –
Miklósné Kállinger Brigitta

ÁOK HÖK (Általános és
Orvostudományi Egyetem
Campus, Pécs, Szigeti út 12.)

PTE Szőlészeti és Borászati
Kutatóintézet Borboltja
(Pécs, Pázmány Péter u. 4.)

Ízes Magyar Csemege
(Pécs, Széchenyi tér 2.)

További információ,
elérhetőségek:
pte.hu/50deli

TÓTH Mariann
Fotó: CSORTOS Szabolcs

Zsédely-Szabó Tímea pár éve magyar-esztétika és pszichológia szakon végzett a PTE-n. 2011-ben pszichológiából szerzett doktori fokozatot, disszertációját az örület és a kreativitás viszonyáról írta. Magára a témára már New Yorkban talált rá, ahol jelenleg is él, az Amerikai Egyesült Államok egyetlen magyar könyvesboltját vezeti, színdarabokat rendez, kulturális programokat szervez, és még hosszan sorolhatnám mindazon tevékenységeket, amiket a barátai által csak Don Quijoteként aposztrofált Timi a magyar kultúra ápolásáért végez az USA-ban. A magyar könyvesboltossal augusztus 20-án, Magyarország születésnapján New York-i könyvesboltjában beszélgettem amerikaiságról, európaiságról és természetesen kreativitásról.

Egy bölcsepsz, aki elfér a világban

Mi vesz rá egy angolul jól beszélő fiatal lányt, hogy magyart kezdjen tanítani New Yorkban?

Egyrészt nem akartam teljesen beolvadni, nem akartam elveszíteni az anyanyelvem. Másrészt meg azt éreztem, hogy nekem a nyelv az eszközöm. Nem vagyok színész, nem vagyok előadó, de valahogy mégis a magyar nyelven keresztül akarom magam továbbépíteni. Ez először nem volt annyira tudatos. Használtam az angolt, egyre jobban is ment, de valahogy azt éreztem, van a magyar nyelvnek egy olyan energiája, ereje, amit szeretnék megmutatni másoknak. Mivel magyar szakot végeztem, adódott, hogy elkezdtem magyar nyelvet tanítani amerikaiaknak. Az órák alatt láttam, hogy tényleg egy világot nyitok ki nekik, és fogalmuk sincs arról, hogy milyen fantasztikus ez a nyelv. Az amerikaiaknak a magyar valahogy egzotikus: pici, meg érdekes, és nem tudnak róla semmit. Szerintem ez valami olyasmi, mintha mi elkezdenénk izlandiul tanulni.

Azt érzem, ezekből az órákból te magad is töltökezel. Mi a legnagyobb szakmai élményed?

A tanítás nagyon sokat segít abban, hogy kívülről tudjam látni a saját kultúrámat. Az egyik órán fordítottunk például egy József Attila-verset, erre azt mondta a tanítványom, hogy a költő egy lázadó punk volt a harmincas években. Erre én csak annyit tudtam reagálni, hogy: „Mi??”. Aztán elkezdtem gondolkodni ezen, és rájöttem, hogy igaza van. Éppen ezért József Attilát egy fiatal amerikai punk imádja olvasni. Ezeket a kapcsolódásokat csak külföldön érted meg. Ilyeneket próbálok mindig kibányászni az amerikai léteimből, aminek persze sok fájdalma is van.

Újabb közhelyes kérdés de mégsem kerülhetem ki: hogyan és miért nyit egy magyar bölcsepsz magyar könyvesboltot Amerika szívében?

Nem tudom. A férjem azt szokta mondani, azért, mert nekem kellett egy hely, ami tele van könyvekkel, mondjuk egy könyvesbolt. Lehet, hogy tényleg ez volt a fő motiváció. Anno még évente kétszer-háromszor jártam haza, és mindig bőrdnyiri irodalommal jöttem vissza. Aztán rájöttem, hogy ez így nem fog működni, mert nem tudok annyiszor hazamenni, hogy mindig képben legyek. Így nyitottam egy könyvesboltot. Ezután pedig magától értetődő volt, hogy szükség van gyerekprogramokra, író-olvasó találkozókra. Még mindig ezt csinálom nagyjából: találok egy űrt, és igyekszem betölteni. Azt érzem, hogy nekünk, európaiaknak ez a feladatunk Amerikában: idejövünk, és megcsináljuk az ötleteink. Ettől lesz ilyen nagyon színes Amerika. Mindenki idehoz valamit, az indiaiak a matematikai tudást, a japánok a technológiát, mi, kelet-európai bölcsepszek pedig az izgalmas szellemi életet.

Hogy lett magyar színház a magyar könyvesboltból?

Később bejöttem hozzám színészek, kiderült, hogy New Yorkban nincs semmilyen profi, de még amatőr magyar színház sem, így csináltunk egyet. Nemrég mutattuk be magyarul, angol felirattal *A dzsungel könyvét*, és az amerikaiak imádták. Fogalmuk sem volt arról, hogy ez egy magyar musical. Azt mondták, ők még ilyet nem láttak: musical, amiben rockzene és rap is van. Az amerikaiak megszokták, hogy az ő hasonló produkcióik összes dala szinte ugyanarra a dallamra íródik. *A dzsungel*

könyvét például nagyon jól el lehetne adni. Mára megalakult a Pilvax társulat, és folyamatosan keresem azokat a színészeket, akikkel együtt lehetne működni. Azt lehet mondani, hogy nyolc év alatt egy abszolút amatőr kezdeményezésből lett egy profi, független színház.

A kultúrája ápolása iránt érdeklődő New York-i magyarnak milyen egyéb programokat tudtok ajánlani?

Többek között van egy pszichológiai programunk, kreatív írás nőknek. Születtek már belőle mesekönyvek, verseskötetek, de nem ez volt a célja. Annyit szerettünk volna, hogy nők egymás között bátran és őszintén tudjanak együtt írni. Ezen alkalmak során tapasztaltam meg azt, hogy az emigrációban mennyire fontos, hogy egy nő magyarul is el merje mondani, hogy mi történik benne. Itt inkább pszichológusként dolgozom. Van aztán egy pszichodráma-csoportom is. Ezt a színészeim miatt hoztam létre, mivel rájöttem, hogy van egy csomó érdekes technika, amit jól használhatnák velük pszichológusként. Később olyanok is csatlakoztak, akik tényleg valamilyen probléma megoldását várták a csoporttól, de többségében amatőr színészek a résztvevők. Író-olvasó találkozók is szervezek, ha Amerikába látogat valamilyen irodalmi személyiség, például Tóth Krisztina, Spiró György, Háy János, Nyáry Krisztián, akkor mindig meghívom egy beszélgetésre.

Azt gondolom ahhoz, hogy ezek a vállalkozások sikeresek legyenek, jóval korábban, az egészen picikkel kell kezdeni. Úgy tudom, erre is van programotok.

Igen, összességében mindenféle korosztályhoz próbálunk szólani. Gyerekprogramjainkra egyéves kortól lehet jelentkezni, *Szókimondó-ka* című workshopunk keretében kreatív formában tanulhatják meg az első magyar szavakat a picik. Érdekes, hogy a tavaszi alkalmainkon több olyan gyerekünk volt, akinek az anyukája amerikai. Ők sokszor hamarabb értékelik azt, hogy a gyerekük többnyelvű lesz, mint mondjuk egy itt élő színmagyar család. Utóbbiaknál az a helyzet, hogy beleakadnak az angol nyelvbe és elhagyják érte a magyart. Éppen ezért szép az, amikor a magyar workshopra amerikai anyukával érkezik a kisgyerek. Sokan azt hiszik, hogy ez a könyvesbolt csak magyar,

közben pedig éppen egy olyan nemzetközi felületet próbálunk építeni, ahol a vegyes házasságok nem magyar tagjainak is van helye.

Ha egy szóval kéne jellemezned az amerikait, mit mondanál?

Pragmatikus. Pont itt jöttem rá, hogy Magyarországon ha valaki esztétika szakot végez, akkor mondjuk lesz belőle egy kurátor, de még mindig nem természetes az, hogy kurátorként amellett, hogy kiállításokat raksz össze és nyitsz meg, neked is kell eladni a képet. Az amerikai társadalom annyira pragmatikus, hogy ha te kurátor vagy, akkor neked el is kell adnod a képet. Az én esetemben: ha irodalmár vagy könyvesboltos vagyok, akkor nekem el is kell tudnom adni a könyvet. Ez a szemlélet szépen felerősíti benned a gyakorlati képességeidet, amikről sokszor azt hiszed, hogy nincsenek. Én például azt gondoltam, hogy egy nagyon elméleti ember vagyok. Úgy jöttem ki New Yorkba, hogy soha nem fogok tudni üzletet vezetni.

Üzletet vezetni, egy bölcsész?!

Igen, mert Amerika pont azt akarja tőled, hogy a fejedben meglévő tudást tanuld meg átalakítani, népszerűsíteni. Ma már egyáltalán nem érzem azt, hogy bölcsész vagyok, aki nem fér el a világban.

Ha valaki szeretne benneteket támogatni, milyen módon teheti ezt meg?

Közösségi média felületeken megtalálható vagyok, például Facebook-on is, ha itt felkeresnek, szívesen adok részletes tájékoztatást. Nagy szükségünk is van a támogatásra, mivel a könyvesbolt keretei nagyon szűkek az olvasói szokások megváltozása miatt. Egyébként az egyre nyilvánvalóbb, hogy anyagi források mellett arra is nagy szükség lenne, hogy a magyar kultúrát magyarul meg angolul is többen képviseljük. Olyan emberekre van szükségünk, akik azt mondják, hogy igen, nekünk ez feladatunk, és ezt vállaljuk.

SZABÓ Bianka
Fotó: ZSÉDELY-SZABÓ Tímea

Chill out

A Kodály Központ bálteremmé alakított nézőterén, körasztalok mellett ült a közönség március 13-án este, majdnem megtelt a terem, a vendégek egy-egy pohár frissítővel a kezükben élvezhették a szimfonikus zenét. Vajda Gergely vezényelte a Pannon Filharmonikusokat és Bősze Ádám angol nyelvű beavatója segítette a darabok könnyebb befogadását. A koncert érdekessége, hogy a zenekar tagjai közé beülhetett a Pécsi Tudományegyetem 10 hallgatója, dolgozója. Hangszerrel a kézben.

A koncert előtt a kulisszák mögé is be lehetett tekinteni. Ez előbbi program és a koncertismertető is angol nyelven zajlott, jó hangulatot biztosított a karmester és a műsorvezető Bősze Ádám kötetlen, humoros társalgása a színpadon. Önkéntes karmesternek két hölgy jelentkezett, ők ki is próbálták magukat egy Brahms-műben. Három PTE-s fellépővel beszélgettünk a hogyanokról és a miértokról.

Mikor kezdtetek zenélni? Miért döntöttetek úgy, hogy nem csak művészettel foglalkoztok?

Nagy Eszter: Soha nem készültem zenésznek, de mivel édesanyám zenetanár, nálunk – négyen vagyunk testvérek – kötelező volt a zenetanulás. Az alapokat meg kellett tanulni, a zeneiskolai hat évet mindegyikünk kijárta. Csellózni tanultam, a nővérem zongorázott, majd nagybőgőzött, a bátyám klarinétozott, a húgom hegedül. Ez úgy hozzátartozott az életünkhöz, mint a levegővétel. Soha nem akartam zenész lenni, örültem, hogy véget ért a zeneiskola. Amikor a húgom hegedülni kezdett, engem is izgatótt, hogy mennyit tudok még a csellótanulmányaimból. Visszakéredzkedtem a zeneiskolába és hamarosan vettem hangszer is. A családból egyedül a nővérem lett hivatásos zenész. Egy családon belüli trión kívül a Pécsi Vonósoknál játszom.

Longauer Beáta: Én elvégeztem a zene-művészeti főiskolát, oboaszakra jártam a biológia szakkal párhuzamosan. A diploma megszerzése után a jóistenre bízom, mi az én utam, és biológusként kaptam állást. Mellette azért megmaradt a zene.

Ha a Pannon Filharmonikusokhoz hívtak volna, nem az orvosira?

L.B.: Akkor a Pannon Filharmonikusoknál játszanék. (nevet). A Pécsi Vasutas koncert-fúvószenekarban játszom ak-

tívan és a felkéréseknek is eleget teszek. Dombóvárra hívtak egy minősítő hangversenyre, a Pécsi Vonósokhoz is járok...

Sáska Gyula: Négy amatőr fúvószenekar volt a városban régen, én az amatőr fúvószenei életbe csöppentem bele, ezt üzőm 25 éve, sok együttesben megfordultam azóta. Valahol azt érzem, hogy most értem el a csúcra, már akár beültethetnek a profik közé.

Mekkora lehetőség számotokra a Kodályban fellépni? Milyen élmény a profilkkal játszani?

N.E.: Megtiszteltetés profikkal együtt zenélni, a folyamatot jó volt végigélni úgy, hogy én is köztük ülök, és megtapasztalom, hogyan áll össze az előadás. Nem voltak velünk annyira szigorúak, volt próbajáték, játszanunk kellett egy háromtagú zsűrinek. Nagyon sokat segített a hozzáállásuk.

L.B.: Nagyon izgultam, mintha egy verseny lett volna, nem csak próbajáték. Pedig kifejezetten barátságosak voltak velünk. Korábban egyszer-kétszer volt alkalmam már velük játszani. Nekem azért jelentett ez nagy élmény, mert a tanárommal, Sturcz Lászlóval zenélhettem együtt, azzal az emberrel, aki kisgyerekkorom óta végig kísérte a fejlődésemet. Egy-egy szólamot át is engedtek nekem.

S.Gy.: Én is 20 éve játszom már zenekarban. Azt kellett eltalálnom, hogy azért ne nézzenek nyuszinak, de idomuljak is a közönséghez. Ez egy társasjáték. Mellettem zenélt az a Török Elek, aki tanított engem általános iskolás koromban. Az az Arnold Zoltán a szólamvezető, akihez fél évig jártam különóra. Ők élő legendák a városban, nem hasonlítható össze semmivel ez az élmény.

Beférnél a Pannon Filharmonikusokba?

L.B.: Nem érzem késznek magam, hiába jártam végig az oboa szakot, de egy-egy kisebb darabra szívesen mennék. De sikeresen megbirkóztam Kodály *Marosszéki táncaival*.

N.E.: Nem tudom, hogy beférnék-e. Nem érzem magam annyira elkötelezettnek, hogy csak a zenével foglalkozzam. Az én mentorom a csellósólam vezetője volt – Pekán Dávid. Volt kettesben egy szólampróbánk. Kedvesen bízott, hogy ne csak egy darabban játszok, pedig én csak arra készültem. Nem úgy nézett rám, hogy játsszon valamit, aztán menjen, abszolút odafigyelt rám.

Milyen inspirációt adott ez a koncert?

S.Gy.: Élmény volt így játszani, és mindannyiunkban felmerült már az a kérdés, hogy jó, jó ez a koncert, de nem lehetne,

hogy több legyen ebből, legalább évente egy?

N.E.: Úgy tudom, terveznek még ilyet. Nagy volt a lemorzsolódás, 21-en jelentkeztünk, maradtunk tízen. Nem volt egyszerű, mert munka mellett kellett próbákra járni, szerencsém volt: a kollegám és a főnököm is beleegyezett. Ahol elmondtam, hogy hová jelentkeztem, ők nagyon büszkék voltak rám, hogy milyen bátor vagyok. Elismerték, hogy ez nem kis dolog. És hát most azt érzem, hogy nem hiába szenvedtem végig azokat a zeneórákat. A zene kinyitotta a világot előttem.

S.Gy.: Én tényleg csak négy évet jártam zeneiskolába, azóta mindig más-más zenekarokban játszottam. A fél világot beutaztam, és a Kodály színpadára is eljutottam. Jó befektetés volt ez a négy év.

A Chill out zenei programja:

- Wolfgang Amadeus Mozart: g-moll szimfónia No. 40, K. 550 I. tétel
- Antonín Dvořák: Újvilág szimfónia e-moll, No. 9, IV. tétel
- Kodály Zoltán: Marosszéki táncok
- Johannes Brahms: V. Magyar Tánc
- Arturo Márquez: Danzon No. 2.
- Maurice Ravel: Bolero

A PTE-s résztvevők listája:

- Hegyaljai Réka – hegedű (PTE BTK nemzetközi tanulmányok szak),
- Nagy Eszter – gordonka (PTE BTK ügyvivő szakértő),
- Kapitány Emese – fuvola (PTE ÁOK Patológiai Intézet biológus munkatársa),
- Longauer Beáta – oboa (PTE TTK biológia / PTE MK oboa / Biofizikai Intézet phd),
- Matyikó Boglárka – klarinét (PTE Onkoterápiás Intézet munkatársa),
- Nagy Renáta – klarinét (PTE ÁOK oktató),
- Belvárász András – kürt (PTE ÁOK Élettani Intézet dolgozója),
- Takács Bálint – trombita (PTE MK trombita szak),
- Horváth András – trombita (PTE Babits Mihály Gyakorló Gimnázium 11. évf.),
- Sáska Gyula – klarinét–basszusklarinét (PTE Szociális és Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola tanára)

BALOGH Robert
Fotó: CSORTOS Szabolcs

„Azt szeretnénk elérni ezzel a rendezvénnyel, hogy a nem a Művészeti Karhoz kötődő egyetemi polgárok bepillantást nyerhessenek abba, milyen az élet a karon, lássanak közelről festéket, modellt, agyagot, fát, műhelyt, tapasztalják meg, hogy az alkotás a mindennapok része és maga a gyönyörűség.”

Formabontó és újító: egy különleges rendezvényt szervezett a Pécsi Tudományegyetem, és ezzel olyan lehetőséget biztosított polgárainak, amihez egyébként nem jutnának hozzá: művésztanárok irányításával próbálhatták ki magukat, festhettek, szobrokat készíthettek. Ez a Művész Péntek, melyre március 29-én került sor. Több mint hatvanan jelentkeztek a rendezvény online felületén, és legtöbbször kicsit idegesen, de kíváncsian várta, hogy a hivatalos megnyitó befejeződjön, és elkezdődhessen a közelebbi ismerkedés a fával, fémmel, festékkel.

Művész PÉNTEK

További beszámolók:
www.univpecs.com

Az a célkitűzés, hogy a művészet áthassa az egyetem egészét. A Művészeti Kar jelen van a legtöbb ünnepségünkön, kiállítással, koncertekkel mutatja meg magát, de ennél merészebb a mostani szándék: a nyitással még több embert szeretnénk elérni, lehetőséget adva arra, hogy az alkotást is megtapasztalhassák. Hagyományt szeretnénk teremteni, ismétlődő alkalmakat biztosítani. Van egy jól hangzó elképzelésünk is, mely szerint minden egyetemi polgárnak lakását díszítse legalább egy, a Művészeti Karról származó alkotás. Ezt nyilván nem tudjuk azonnal megvalósítani, de törekedni fogunk arra, hogy elérhető áron, jó minőségben, eredeti művekhez juthassanak hozzá. – nyilatkozta a rendezvényről lapunknak Gábor Róbert rektorhelyettes, majd hozzáfűzte: „Szerencsére pályázati finanszírozás is rendelkezésünkre áll az első alkalmak kapcsán, de véleményem szerint akkor is meg kell tartani ezt a hagyományt, ha ez a pályázati forrás az idő haladtával elapad. Lehet más pályázatot keresni, de véleményem szerint magának az egyetemnek is tudnia kell forrást biztosítani arra, hogy a hogy polgárai egy ilyen „hétköznapi” élményben részesülhessenek.”

Azt szeretnénk elérni ezzel a rendezvénnyel, hogy a nem a Művészeti Karhoz kötődő egyetemi polgárok bepillantást nyerhessenek abba, milyen az élet a karon, lássanak közelről festéket, modellt, agyagot, fát, műhelyt, tapasztalják meg, hogy az alkotás a mindennapok része, és maga a gyönyörűség. – mondta lapunknak Somody Péter, a PTE Művészeti Kar dékánhelyettese. „A Szobrász és a Festészeti Tanszékek vettek részt az első programon, tehát elsősorban a fával, agyaggal való formaalakítást, mintázást, színes anyagokkal való festést, rajzolást, élő modell utáni rajzolást lehetett kipróbálni.”

Pazar volt az esemény megnyitója: a PTE Brass Band zenészei emelték a hangulatot, muzsikájuk az épület első emeltről szállt alá, az érdeklődők pedig a köszöntők után végignézhettek egy, a hallgatók műveiből szervezett tárlatot. Többen már azt mustrálgatták, vajon ők maguk tudnak-e majd hasonlót létrehozni, ám a legtöbb fiatal alkotó maga is jelen volt, s mondott néhány szót az adott mű születéséről. Így derült ki például, hogy a folyosó végében függő óriási fémpókot éppenhogy saját pókfóbiájának kezelésére hozta létre Németh Gábor, az MK

hallgatója. Ez a soklábú állat egyébként riasztóan élethű volt, csak közelről rajzolódott ki a huzalok és drótok szövvényéből álló test, ahogy pár lépésre volt észrevehető az is, hogy a lábak kapcsolódásra vágyó antennákból állnak. A különleges állatszobor volt talán a legprovokatívabb kiállított mű, de voltak izgalmas eljárással készített portrék, tájképek, a legkülönbözőbb technikákkal és méretekben.

Hogy mindenki a kortárs pécsi művészet aktív pártolójává válhasson, a speciális tárlaton látható alkotásokat be is árazták. Ha az alapanyagok költségeibe is belegondolunk, igencsak barátiak voltak ezek az árak: pár tízezer forint volt az alsó határ. A kiállított alkotások közül több el is kelt.

És hogyan sikerült a PTE munkatársainak maga az alkotás? Lengvári István, a PTE Egyetemi Levéltárának igazgatója így fogalmazott: Mindig érdekelt az, hogy a Művészeti Karon milyen munkák folynak, mi a műhelymunkák folyamata, és bevallom, szerettem volna, egyszer közelről látni mindezt és kipróbálni az eszközöket. A fémtematikára jelentkeztem. Számítottam rá, hogy „bénázni” fogok! De az tanulságos volt, hogy mennyire nehezék a mozdulatok és mennyire komoly szakértelem, technika, anyag- és eszközismeret kell ahhoz, hogy egy látszólag egyszerű alkotást meg lehessen valósítani. A mester és a hallgatók is nagyon ügyesen mutatták meg a folyamatot.

Nyilvánvaló volt, hogy önálló dolgot ennyi idő alatt nem tudunk létrehozni, maradék anyagokon gyakoroltuk a forrasztást, vágást. Egy virágtartót készítettem, de nyilván annak a 90%-a segítőimnek és az előkészített anyagoknak köszönhető. De volt közöttünk olyan, aki az alapoktól kezdte, és nyersanyagokból csinált nagyon ügyesen dolgokat. Persze átmentünk más területekre, és megnéztük egymás készülő munkáit. Jól éreztük magunkat.

Szívesen elmennék újra, és lehet, hogy egy újabb területet választanék. A kész tárgyat egyébként haza lehetett hozni, most arra vár, hogy ki legyen függesztve az erkélyre és virág kerüljön bele. – lapunknak Lengvári István azt is elárulta, hogy akár a levéltár kapcsán is el tudna képzelni a jövőben egy ilyen speciális, aktív nyílt napot.

HARKA Éva
Fotó: CSORTOS Szabolcs

HIVATALOSAN IS ENERGIAHATÉKONY INTÉZMÉNY A PTE

A Pécsi Tudományegyetem is csatlakozott az egyik legjelentősebb, a fenntartható energiával kapcsolatos innovatív európai projekthez, a Virtuális Erőmű Programhoz (VEP). A program keretében az egyetem vezetői március 6-án az „Energiahatékony Intézmény”, valamint az „Energiatudatos Iskola” díjakat vehették át a Parlamentben.

A program keretében meghirdetett felhíváshoz, nevezetesen az Energiahatékony Kiválósági Pályázathoz két kategóriában is sikerrel csatlakozott a PTE és gyakorló iskolája: felsőoktatási intézményként elsőként pályázott az Energiahatékony Intézmény Díjra, a Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda pedig az Energiatudatos Iskola címre.

Az Energiahatékony Intézmény Díj lényegében az Energiahatékony Kiválósági Pályázat második szintje. Amennyiben egy intézmény szeretné elérni ezt a szintet, akkor már megvalósult, sikeres energiatakarékos intézkedést kell tudni felmutatnia. A PTE pályázaton való részvételét inspirálta egyrészt a világ egyetemeinek „zöld” mérőszámokon alapuló rangsora, amelyet minden évben összeállít a University of Indonesia a fenntartható környezeti fejlődés elősegítésére, támogatására, és amely listán a Pécsi Tudományegyetem szépen halad egyre feljebb. Inspirálta másrészt az egyetem környezetfilozófiája, amelynek lényege, hogy bátorítja a legjobb gyakorlatot, újítást, irányítást a fenntarthatóságra, fenntartható gazdálkodásra vonatkozóan és a tudomány, oktatás segítségével formálja, erősíti az ökológiai tudatosságot.

A jövő generációk léte és életminősége nagyban függ attól, hogy már ma képesek vagyunk-e átalakítani a világról, a környezetünkről és életünkről alkotott gondolkodásunkat, tudásunkat, majd erre alapozva életformáinkat és szokásainkat úgy, hogy ne zsákmányoljuk ki a természeti erőforrásokat, azaz fenntartható módon éljünk. Mindez olyan attitűdöt kíván, amelyet nem lehet elég korán elsajátítani, hiszen lényege abban rejlik, hogy természetes, magától értetődő legyen. A PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda szemléletformáló tevékenysége példaértékű, számtalan kreatív kezdeményezés elindítója, így méltán és megérdemelten viselheti egy éven keresztül az Energiatudatos Iskola címet és védjegyet.

Az Első Virtuális Erőmű pedig a PTE-n alakult meg. Részletek: www.univpecs.com

REKORDSZÁMÚ KIÁLLÍTÓ A POLLACK EXPÓN

A 13. Pollack Expon korszerű, előremutató műszaki megoldásokat, technológiákat és fejlesztéseket mutattak be a PTE Műszaki és Informatikai Kara által szervezett rendezvényen. A február 28-án, illetve március 1-jén zajlott szakmai kiállításon és konferencián nemcsak a műszaki érdeklődésű hallgatók álltak körbe az elektromos BMW-ket, az egyedi kukásautót vagy oldották meg a „vizes” szabadulószober feladványait, hanem a mérnöktovábbképzésen résztvevő szakemberek és „civil” érdeklődők is.

Tekerni, de merre?

Autóoktatókkal, buszsofőrökkel és taxisokkal beszélgetve a bica-josokkal az a baj, hogy kiszámíthatatlanok. Azokkal van a baj, akik hol járműként viselkednek, hol gyalogosként, percenként válto-gatva azt a szerepkört, ami éppen előnyösebb. Épültek már Pécssett kerékpárutak, egy részük jó, egy részük nem több, mint egy felfes-tett, megfakult csík az aszfalton. Több külföldi egyetemista mon-dta azt, hogy szoknia kellett, hogy nem túl előzékenyek velük a pécsi utakon. Többeket leszorítottak már az útpadkára, volt akit busz hozott kellemetlen helyzetbe, volt akit a kátyúk leptek meg. A kerék-páros kontra autós vitában igaz-ságot nem szeretnénk szolgáltatni, inkább több irányból közelítve beszélgettünk a formálódó pécsi biciklis kultúráról, a fejlődő infra-struktúráról a pécsi polgármes-terrel, egy úttervezővel, civilekkel, biciklis aktivistákkal.

Balogh Robert összeállítása

Teljes szöveg a PTE-s bringatárolók térképével: www.univpecs.com

Foltok helyett törzshálózat

Ládonyi Ákos úttervezőmérnök, a pécsi kerékpárút-hálózat tervezője

Beszélhetünk Pécssett kerékpárút-hálózatról?

Amikor elkezdődött a tervezési folyamat, megszerveztem a pécsi biciklis társadalom prominens képviselőivel egy közös egyeztetést, ahol mindenki elmondhatta a véleményét a meglévő városi kerékpárúthálózatról, problémáiról, lehetséges fejlesztési irányiról.

Hálózati tervet kellett készítenem, melyhez voltak meglátásaim, de szerettem volna minél több embert bevonni a mind szélesebb körű megoldások érdekében. Alaposan összegyűjtöttük a meglévő hálózat hiányzó kapcsolatait, kapcsolódásait, hol szükséges rámpákat kialakítani lépcsők helyén, mitől tud egy-egy meglévő szakasz jobban működni, illetve hogyan lehetséges összekötni ezeket.

Meghatároztuk azon fő irányokat, melyek jelenleg a legnagyobb kerékpáros forgalmakat bonyolítják le, illetve a nagyobb területi egységeket fedhetik le és köthetik össze egymással. A főbb tengelyek, azok kiegészítő, kapcsolódó hálózatai, valamint a hiányzó elemek együtt határozták meg a műszaki tartalmat, ami bekerült a hálózati tervbe, mely hosszú évekre határozza meg Pécs kerékpáros hálózatának fejlesztési irányait.

A pécsi kerékpáros körökben is használt kerékpáros applikációkat használtuk, majd a kerékpáros szervezetekkel karöltve állítottuk össze a tervet, azonban nem minden kérésük került bele az anyagba, mert egyesek nem feleltek meg a műszaki előírásoknak, bár sok közülük működik a gyakorlatban.

Sajnos a hatósági előírásokban nincs kidolgozott megoldás minden helyzetre és problémára, így nem fedik le a való élet széles spektrumát. Pécs a dimbes-dombos természetrajzával problémásabb, mint egy hasonló lakosságú, vagy úthálózatú hasonló kvalitású megyeszékhely.

A korábbi csökevényes bicikliutakon is gyorsabban lehetett közlekedni a buszoknál, de ahogy egyre több lett az autós, egyre nehezedett a közlekedés.

A fejlesztések fő kérdése, hogy mit akar az építető. A meglévő hálózatot kijavítani hibátlanra, vagy a hiányzó láncszemeket, az összekötőelemeket építsük ki.

Ahhoz, hogy a pécsi kerékpározás fejlődni, bővülni tudjon, törzshálózatra van szükség. Ma hálózati foltok léteznek, egyikből nem lehet átjutni a másikba, a meglévők is csak nehezen kezelhe-

tő csomópontokon keresztül használhatók. A város jól döntött, hogy a keleti, nyugati és déli kitörést vette alapul. A kiindulási pontokat megpróbáljuk a belváros környékén összekötni. A tervezett törzshálózat megvalósulásának első ütemében vannak ugyan hibák, hiányosságok, hiszen a Széchenyi térről el lehet indulni kelet vagy nyugati irányba, de dél felé még nincs jóváhagyott elképzelés.

A Szigeti úton érdekes helyzeteket eredményez a sok kerékpáros. Erre reagáltál tervezőként?

Ez volt az egész hálózati terv legnehezebb szakasza. Részletes geodéziai felmérés nélkül kellett javaslatot kidolgozni. Én fapárti vagyok, élhető várost szeretnék, azonban ez nem azt jelenti, hogy nem lehet újragondolni egy utca képét. De hogy tudunk egy újabb sávot kialakítani? Közműveket kell kiváltani, oszlopokat áthelyezni. Általános tapasztalat, hogy meglévő úthálózaton kerékpárút létesítése a költségvetés egyharmada, míg a másik kétharmad a járulékos feladatok végrehajtására szükséges. A Szigeti úti kerékpárútra több megoldást is vizsgáltam, de érdemes eredmény csak akkor tudnánk felmutatni, ha faltól falig újrászabnánk a Szigeti utat. Ez azt jelentené, hogy az egyik oldali fasort ki kell vágni, az új helyén telepítést végezni, hogy majd új fasor legyen. Ezt senki nem merte felvállalni, azon túl, hogy a jelenlegi költségvetés háromszorosa lenne erre csak elég. Ennek már csak a tervezési díja is csillagászati lett. Ezekre az esetekre az általános megoldás mindig az, ha a kerékpárosok, az autók, a gyalogosok és a parkoló autók együttesében a terület, a felület, a keresztmetszet újraelosztásra kerül.

Most elektromos kerékpárok kerülnek az utcákra, erre fel van készítve a bicikliút? Más sebességgel haladnak a rásegítéses bicajok.

A közbringarendszer használatát elősegíti, hogy elektromos a bringa. Ez az első lépcső. Ezért kampányolni kell. Ez a 70 kerékpár, 105 dokkoló és a hét állomás csak a kezdet. 2-300 méterenként kellene egy terminál. A mostani fejlesztés első lépésében megjelenik egy olyan közlekedési elem, ami eddig még nem volt. Ha sikere lesz, akkor nyomás alá kerül a város, hogy bővítse.

A további fejlesztéseket a kialakított hálózat használati adataira alapozva kell meghatározni, figyelembe véve a hasonló méretű városok meglévő hálózatának tapasztalatait. Tudjuk, hogy csak a kerékpáros közbringarendszer (akár bérlettel) nem lesz elég, mint ahogy csak a buszközlekedés sem (bérlettel). Ezeket össze kell hangolni. Ehhez összefogás és közös cél szükséges.

A biztonságosabb „együtt közlekedéshez” a gondolkodást kellene kicsit megváltoztatni, hogy a kerékpáros tanuljon meg gondolkodni az autós fejével, az autós a kerékpároséval, sőt a buszsofőrök is próbálják meg a kerékpárosok helyzetébe képzelni magukat.

PécsiKe

Páva Zsoltot, Pécs polgármesterét a városban zajló kerékpáros fejlesztésekről, a tényekről kérdeztem.

Pécssett és szűk környékén az elmúlt években több fejlesztés is megvalósult, amelyek közül ki kell emelni a Pécs és Orfű valamint Pécs és Pellérd között húzódó új bicikliutat és a belvárosi, a Pius-templom és a Zsolnay Negyed között húzódó kerékpáros útvonalat.

Pécs önkormányzata 2016 év végén elkészítette Pécs Megyei Jogú Város Kerékpárforgalmi Hálózati Tervét, mely alapján több kerékpárosberuházás megtervezésére is sor kerülhetett. A tervezési feladatok elvégzését követően minden esetben nyílt kivitelezési közbeszerzési eljárás lefolytatására volt/van szükség.

Nyílt közbeszerzési eljárás keretében ki lett választva az e-közbringa rendszer kiépítését megvalósító vállalkozó.

Ezen projekthez kapcsolódóan kijelölték a Búza tér és a 48-as tér közötti kerékpáros útvonalat, illetve kijelölték a Király utcát tehermentesítő kerékpáros útvonalat a Munkácsy Mihály utcában.

A közbringa rendszert pár hónapon belül használatba vehetik a pécsiek és a turisták.

Várhatóan nyárig megindul a keleti városrész kerékpárosbarát fejlesztését célzó „Zsolnay Negyed – Budai vám kerékpárút” megvalósítása. A beruházás nyomvonala a Zsolnay Negyed északi bejáratától indul és a Budai vámgig tart, ezen a 2 km hosszú szakaszon kerékpárút és kerékpársáv megépítésére kerül sor.

Szintén közbeszerzési eljárás lezárulása előtt áll a Nagy Imre út fejlesztése projekt is a Kertvárosban. Ennek sikeres esetén várhatóan a beruházás szintén nyáron megindulhat.

A projekt keretében a Nagy Imre út – Maléter Pál út csomóponttól a Keszüi úti csomópontig útfelújításra, buszmegállók

kiépítésére kerül sor, továbbá a Maléter Pál csomóponttól az Expo Centerig 1,5 km hosszú új kerékpárút épül meg.

Folyamatban van még az Aidinger János utca – Maléter Pál csomóponttól a belvárosig tartozó „Kertváros-belváros kerékpárút” beruházáshoz kapcsolódó közbeszerzési eljárás is, melynek eredménye 2019 őszén várható.

Ezen projekthez kapcsolódóik a Belváros észak-déli tengelye közlekedésfejlesztése projekt is, mely a Bajcsy Zsilinszky – Ipar utcai csomópont fejlesztése mellett kerékpársávok megépítését tartalmazza a Bajcsy Zsilinszky utcában az Ipar utcától a Kossuth térig.

Szintén folyamatban van a Füzes dűlő közlekedés fejlesztését célzó közbeszerzési eljárás is. A beruházás keretében a nyugati elkerülő út és az Expo Center között új út és kerékpárút megépítésére kerül sor. A kerékpárút csatlakozni fog a meglévő Pellérdi kerékpárúthoz.

Az Uránvárosi piac fejlesztésével párhuzamosan kb. 1 km új kerékpárút került kiépítésre a Hajnóczy utca nyomvonalában. Az új kerékpárút forgalomba helyezése 2019 júniusában várható.

Az elektromos közösségi kerékpárkölcsonzó-rendszer a „Pécs-Egyetemvárosi kerékpárhálózat” nyomvonalán a 400 ágyas klinika és a Zsolnay Negyed közötti mintegy 3,2 km hosszú kerékpáros útvonal mentén alakítjuk ki.

Az állomások az alábbi 7 helyszínen épülnek.

1. 400 ágyas klinika
2. Barbakán
3. Széchenyi tér – Szepeffy Ignác utca
4. Kossuth tér
5. Búza tér
6. 48-as tér
7. Zsolnay Negyed

Állomásonként 10–10 db PEDELEC elektromos kerékpárt helyezünk ki. Április végétől tesztüzem veszi kezdetét és várhatóan 2019 júniusától használhatják a pécsiek és a turisták a PécsiKe nevű közbringarendszert. A tarifáról a pécsi önkormányzat közgyűlése április hónapban, lapzártánk után hoz döntést.

13. Pécsi Dísnövény-kiállítás és -vásár

május 18–19. 10:00–18:00

PTE Botanikus Kert

info: <http://botanikuskert.pte.hu>

„Nyugat-európai várossá akarunk válni?”

Mata Csaba 2010 óta él Pécsen, a Velo Sophie bicajos közösség egyik alapítója, Critical mass és az Autómentes nap volt szervezője, a Szabadkikötő tulajdonosa.

A sokasodó nemzetközi hallgatóság bringás kultúrája megváltoztatta szerinted a pécsit?

Mostanában érdekes, hogy egyre többen mozognak biciklivel csapatosan. Mintha Budapestről csöppentek volna bele a pécsi bicikli kulturális életbe. A külföldi egyetemisták sokszor meglepetten reagálnak a magyarországi kerékpáros helyzetekre, a nyugat-európai körülmények között sokkal jobban tolerálják őket, mint a hazai utakon.

Magyarországon érzékenyíteni kell a gondolkodást, rávilágítani arra, hogy nálunk nincs közlekedési kultúra. Jobb lenne, ha lenne. A domináns csoporttal, az autósokkal meg kell értetni, hogy ők is lehetnek még biciklisták. Meg kell tanítani finom módszerekkel azt, hogy mindenki képes legyen átkapcsolni autósból „biciklis üzemmódba”. Nem létezhet olyan szemléletmód, hogy az utakon domináns pozícióban az autós áll, alatta a buszos és gyalogos közlekedés, és valahol ott van még majdnem legalul a biciklis is. A babakocsis közlekedő néha az autós felett, néha az autós alatt ebben a hierarchiában. Addig fölöslegesen építünk bicikliutakat, hiába költünk el akár milliárdos összegeket. Húzhatunk sárga csíkokat értelmetlenül is utakra, ha hozzá nem értő emberek tervezték ezeket az utakat – lásd Felsővámház utca, vagy a Petőfi utca környékén sem racionálisan oldották meg a feladatot.

Most az elektromos rásegítésű bicajok szerintem azért kerülnek ki az utcákra, mert erre volt pályázat. Ez maximum a

külföldi diákok számára jelenthet valamit, a pécsi lakosságnak semmit, mert kevés az a 70 kerékpár egy 130 000-es városban.

A bicikliút önmagában nem elég a változáshoz. Kényelmesebb autóba ülni, mint nyeregbe pattani. Amíg ez lesz a helyzet, maradunk a légszennyezettségi toplistán. A bringautak mellett ott állnak az EU-s táblák, hogy ki finanszírozta. Önkormányzati pénzekből nem nagyon épülnek bicikliutak. Nyugat-Európában felnőtt egy olyan generáció, akiknek természetes, hogy nem autóval közlekednek a városban. Nálunk tudatosítani kell, hogy egészségesebb lesz az, aki kerékpárral közlekedik, más-képp látja a várost. A város részéről motiválni kellene a biciklizést. Olaszországban egy bank pénzzel finanszírozta a biciklivel munkába járást. A pécsi közgazdasági karon fel lehetne adni feladatként, hogy miképpen lehet ezt finanszírozni. Mondjuk, aki kerékpárral jár munkába, annak ingyen szerviz a jutalma.

Melyek a legjobban működő bringás városok?

Számomra Bogota a legjobb példa. Egy főváros, ahol korábban semmilyen különleges bringás történet nem zajlott. Volt egy polgármesterük, aki a programjába vette, hogy biciklis várossá alakuljon Bogota. Sok elemből állt, és összerakták, épültek bringautak, célzottan fejlesztették a tömegközlekedést. A város már nem gengszterközpont, ahol kinyírnak azonnal. Dél-Amerikában képesek voltak ezt megvalósítani húsz évvel ezelőtt. Bevállaltak egy World Carfree konferenciát. Európa is tele van jó példákkal: Madrid, Amsterdam, a német városok sora, Hollandia, Dánia egésze... Kelet-európában nehezen vesszük a lapot. Ljubajana egy jó példa a régióból, zöld főváros is volt. Kelet-Európaiként a negyvenes generáció kezdte legelőször kapiskálni, hogy miért jó a kerékpár.

Kivéve az Alföldön, ott mindenki biciklizik. Debrecenben, Szegeden ez természetes. A 80 éves nénitől kezdve a kisgyerekig. Ahol már van egy pici hegy, ott előkerülnek a kifogások. Muszáj napirenden tartani, akár hergelni a közösséget, akár csak pöcögtetni a témát, folyton jelezni kell, kellene, hogy jó lenne kerékpárra pattanni. Hahó, ébresztő! Nyugat-európai várossá akarunk válni?

Közösségi alapon kell bringautakat fejleszteni, mert máshogy nem megy.

„Nem kell a falakat eltolni”

Simon Wintermans Pécssett élő, Hollandiából származó művészettörténész, kerékpáros kulturális nagykövet, civil aktivista – van véleménye a pécsi bringás helyzetről.

Hollandiából idejönni mekkora különbség volt egy kerékpáros szemszögéből?

A hollandi biciklikultúra teljesen más, mint a magyar. Ettől még biciklizem! Pécssett gyakorlatilag majdnem teljesen hiányzik a bicikliinfrastruktúra. Ami van, az pozitív, az Egyetem–Zsolnay Negyed útvonalon, de ezek főleg táblák

és vonalak az aszfalton. De már ez is öröm, hogy van.

Hollandiában minden sofőr biciklista is. Minden holland családnak vannak bicikliző, óvodába, iskolába járó gyerekei is. A legtöbb magyar autós nem biciklizik, nincsen meg a biciklis nézőpontjuk.

Óriási utakat tettél meg Pécs biciklis kulturális követeként. Most mire készülsz?

Amikor már nem lesz túl hideg áprilisban, szeretnék egy biciklis akciót a városban. Pécssett reggel 7 és fél 9 között, illetve délután 4-től fél 6-ig bedugul a város. Mindenki autóba száll, viszi a gyerekét iskolába vagy haza. A város nem erre volt kitalálva. Kertvárosból a belvárosig akár 40 percig is eltarthat az út kocsival. Ez abszurd. Meg szeretnék mutatni a csúcsforgalomban, hogy mennyire indokolatlan, hogy a városban autóval kell közlekedni. A változásnak fentről és lentől is kell jönnie. Ez egy lentől jövő kezdeményezés. Próbáljuk megmutatni, hogy a fejünkben kell változni.

Idén elkezdene épülni a bicikliutak az önkormányzat ígérete szerint. A pénz megoldhatja a problémákat?

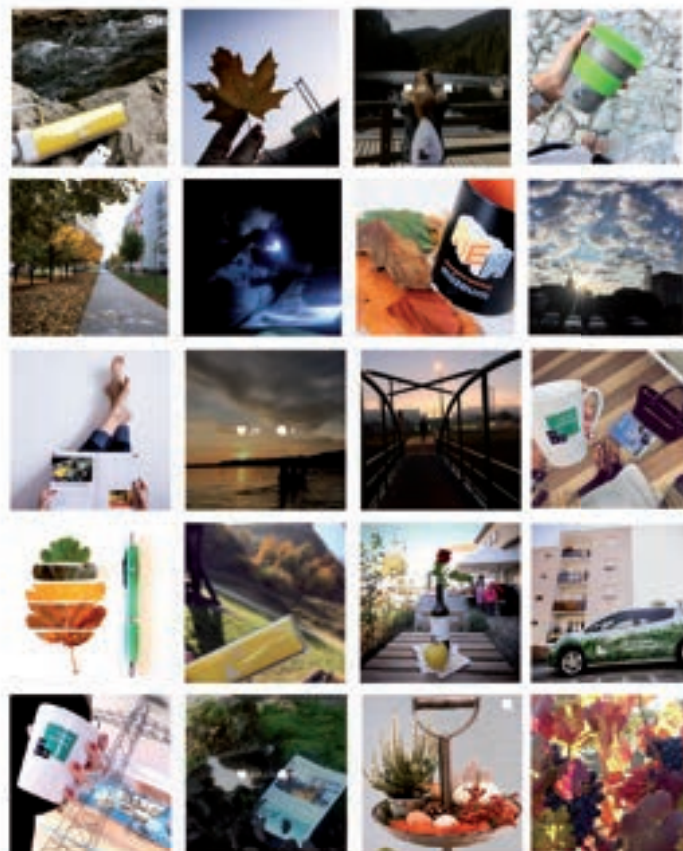
Sok pénz nélkül is el lehet kezdeni. Eszék jó példa – bár az sík város, de Pécs $\frac{3}{4}$ -e is könnyű terep biciklis szemmel nézve, csak a hegymászáshoz kellenek izmok. Eszéken sok helyen megfelezték a járdákat a sétálók és a biciklizők között. Szükség lenne egyirányú utcákra, így a bicikliknek is jutna sáv. Egy tanácsot adnék a döntéshozóknak, mielőtt Pécssett vagy bárhol az országban elkezdene a bicikliinfrastruktúrával foglalkozni, kérdezzenek a hollandoktól. Ők megoldották már ezt a kérdést. Magyarországon azt mondják, hogy a falakat nem lehet eltolni. És Hollandiában? Ott sem lehet, mégis megoldották. A városban nincs helye az autóknak! A gyalogosoknak és a biciklistáknak van csak helye. Az autók a városban csak vendégek. Hollandiában a harmadrangú utakat, az összest átalakították. Az autókból lettek a vendégek, a bicikliseknek van elsőbbsége. Ezek az utak két autó közlekedésére voltak alkalmasak. Eltolták a középvonalat és jutott egy méter a biciklizőknek, ha jön szemből egy autó és nem fér el, akkor az vár. A nagyobb utakon az autók az elsők természetesen. Autómentes vasárnapot szeretnék Pécssett. Csak a mentők és a tűzoltók közlekedhetnek majd. És kiderül, milyen csönd lesz. Mennyire nyugodtan lehet játszani. Én tízszer is meggondolom, hogy beüljek-e az autómba.

PAKSI ÉLET Érzés

#paksiatomeromu

Kövessetek minket Instagram-on is!

A man with a beard, wearing a light blue t-shirt and black pants, is sitting in a wheelchair on a green gym floor. He is holding a red basketball in his right hand and looking down at it. The wheelchair has a yellow frame and black wheels. In the background, there is a white wall with orange trim and a basketball hoop. The text is overlaid on the bottom half of the image.

*„Igyekszem mindig
a jót keresni, és így
nem gázos”*

1 Európa-bajnokság, 2 Európa-kupa, 3 hazai verseny, 3 gyógytorna és 3 edzés hetente, 12 ezer eldobott labda az elmúlt 12 edzésen, temérdek apróság, aminek stimmelnie kell ahhoz, hogy tökéletes napja legyen – ha bérszámfejtést kellene végeznem Berkes Gergő mindennapjaiból, az valahogy így nézne ki. Gergő földrajz szakos hallgató, szereti a rakott krumplit, a Snickerst és ki tudja rakni a Rubik-kockát. Nem mellesleg a boccia és a hazai parasportélet meghatározó alakja.

Leérettségiztél, felvettek az egyetemre, minden rendben volt, aztán jött a baleset. (Egy medencébe esett bele Gergő, amiben nem volt víz. – a szerk.)

Több helyen elmondod, hogy nem tudod felidézni pontosan a történeteket. Mi az utolsó emléked?

Szalonnát sütöttünk egyik barátomnál, majd elindultunk a Balaton-partra sétálni. A következő kép az már az intenzív osztály.

Felébredtél. Tudatosult benned, hogy mi történt. Hogy reagáltál?

Elég gyorsan leesett, hogy kórházban vagyok. Csövek lógtak mindenhol, oda voltam kötve az ágyhoz, ez kicsit iro-
nikus, mert ugye úgysem tudtam volna elfutni. Igyekeztem mozgatni a dolgaimat... Ránéztem anyára. Mondták, hogy nyakcsigolyatörés. Becsuktam a szemem és nem is emlékszem, mikor nyitottam ki újra.

Érdekes volt számomra a felfedezés, hogy mi egy középiskolába jártunk, csak elkerültük egymást. Emlékszem egy neked szervezett gyűjtésre a suliban, ami körül érdekes vita alakult ki. Volt, aki szívesen adakozott; és olyan is volt, aki nem. Az indok pedig az volt, hogy miért adjanak pénzt egy olyan embernek, aki tehet arról, ami történt vele. Volt olyan időszak, amikor te is hibáztattad magad a baleset miatt?

Ha valakit hibáztatni lehet, az én vagyok. Egy-két pohárral kevesebbet kellett volna meginni és akkor nem kerülök ebbe a helyzetbe. Azt mondjuk jó tisztázni, hogy nem száz százalé-
lék, hogy én ugrottam bele abba a medencébe, lehet, hogy bántottak. Az orvosok szerint nem úgy törtem ki a nyakamat, mint ahogy ki szokták egy ilyen ugrás után.

A baleset után készült interjúidban hangsúlyozod, hogy minden okkal történik, oka volt annak, hogy ez megtörtént veled, oka volt annak, hogy életben maradtál. Továbbra is biztos vagy abban, hogy ennek oka volt és megtaláltad ezt az okot?

Ha valaki egy ilyenbe nem hal bele, főleg az első nyolc-tíz hó-
nap buktatóiba: agyhártyagyulladás, tüdőgyulladás, szepszis, lyukas nyelőcső, az nagy dolog. Volt, hogy ittam a kakaót, és itt folyt ki a nyakam oldalán. Ezen most már röhögök, de akkor, negyven fokos lázzal elég szar volt. Ha azt sikerült túl-
élni, akkor már kihozom belőle a legtöbbet, amit lehet. Ha valaki elolvassa ezt a cikket, és ez alapján úgy dönt, hogy ez-
után nem hasast ugrik, hanem seggest, akkor legalább egy ember tanult belőle.

Hihetetlenül pozitív vagy, de azért azt nagyon nehezen tudom elképzelni, hogy nincsenek vagy nem voltak mélypontok.

Persze, vannak ilyenek, de ezek nálam szerencsére gyorsan elmúlnak. A természetem szerintem mindig ilyen volt. Mondjuk nem igazán emlékszem a nyolc évvel ezelőtti ön-
magamra. Ezek nálam normálisak, el kell fogadni. Nem iga-

zán tudok változtatni rajtuk, szóval ha depressziós leszek, attól nem leszek jobban. Inkább fekszem fél napot és előbb túlvagyok a dolgon.

Mennyi idő után sikerült elfogadni a helyzetet?

Voltak drasztikusabb változások. Egyszer elmentünk egy pa-
rasportokat bemutató napra Budakeszire. Akkor döntöttem el, hogy nekem sportolni kell. Másnap semmi problémám nem volt a kerekesszékkal. Jó, annyi, hogy nagyon ronda volt, egy nagy harckocsi, meg sem tudtam mozdítani egyedül. De mikor megjött ez a szépség (*rámutat a székére*)... nézd, sárga és van rajta Joker-kártya is. Azóta meg már végképp semmi gond, mert a kerekesszék öltöztet. Igyekszem mindig a jót ke-
resni és így nem gázos. Mindig találok valamit, amit még el kell érni. Most az önálló életvitel kezdődik nálam. Szeretnék dolgozni, ott van a boccia, még nem tudok autót vezetni és ezekért rendesen meg kell küzdeni.

A körülötted élők hogy viszonyultak akár korábban a balesetedhez és hogy viszonyulnak most? Ha te ezt nem tragédiaként éled meg, akkor gondolom, elég idegesítő lehet(ett) hallgatni a sajnálkozást.

Ja, hát ilyenek voltak. Volt, hogy kihasználtam a helyzetet. (*nevetünk*). Azért ilyen lehet kicsit. Valamilyen szinten átra-
gadt rájuk az én mentalitásom. Ezeken inkább mosolyogni jó. De mondjuk a mostani gimisek például tök jó generáció, remek kérdéseik vannak. Járok érzékenyíteni iskolákba, on-
nan tudom.

Miért pont a bociát választottad?

Félig-meddig kényszerből. Kerekesszékes rögbizni szerettem volna, de azt Magyarországon csak Budakeszin lehet. A volt barátnőm beszélt rá a bociára. Amikor először láttam egy meccset videón, halálra untam magam. A pályán lenni vi-
szont egészen más. Elmentem egy sportnapra itt Pécsen és két perc után kiderült, hogy őstehetség vagyok. Na jó, há-
rom perc... (*nevetünk*) Utána kezdtem edzésre járni, aztán beszippantott. Mára már ez egy életforma.

Része a napi rutinnak?

Igen. Jelenleg heti három edzésem van, plusz az idei évtől havonta egyszer együtt edzünk a szegedi válogatott páros-
társammal. Ha nincs edzés, akkor lehet nézegetni felszerelé-
seket, videókat mérkőzésekről, hogy tudjam, mire készüljek majd az ellenfelekkel kapcsolatban. Elég sok időmet kitölti, de örülök neki. Minden edzést dokumentálok például. Leí-
rom, hányat dobtam, mennyi volt jó, szédültem-e, fájt-e vala-
mim és sportpszichológushoz is járok.

Amikor egy laikus megkérdezi, hogy mit sportolsz, és mondod, hogy bocciázol, akkor tudják, hogy miről van szó?

Azt hiszik, hogy valami kajáról beszélek. (*nevetünk*) El kell magyarázni. Mindig bepróbálkozom azzal, hogy ismeri-e a pétanque-ot és ha igen, akkor tök jó, mert csak azt mondom, hogy olyasmi.

A PTE egyik oldalán így írnak rólad: „Berkes Gergő hallgatónk nagy reménysége a hazai bocciában.” Mit gondolsz erről? Látsz a bocciában karrierlehetőséget?

Igen, szeretnék minél magasabbra jutni. A paralimpia nagy álmom. Ehhez tényleg profi módon kell hozzáállni és keményen edzeni. Ez nem rémiszt, úgy gondolom, mindig volt kellő kitartásom a sporthoz. Azt a pár évet leszámítva a bal-esetem után mindig sportoltam valamit.

Azt is több helyen hangsúlyozod, hogy az egyetemi Támogató Szolgálatnak sokat köszönhetsz. Amellett, hogy elvisznek A-ból B-be, ami már önmagában nagy segítség, mit ad neked ez a szervezet?

Ha ők nem lennének, én már rohadtul nem lennék egyetemista. Az én szempontomból a szállítás a leghangsúlyosabb, ők visznek az edzésekre is. A közösségépítés is jól működik. Minden évben van külföldi önkéntesük, akivel nyelvet is lehet gyakorolni.

Van bármilyen üzeneted, tanácsod a sorstársaknak?

Mozduljanak. El kell fogadni, hogy ez van, innen kell haladni előre. Engem a családom, a barátaim és az egyetem mindenben támogat, ezért mondom, hogy baromira mázlista vagyok. De ez el is tudja kényelmesíteni az embert, szóval résen kell lenni. Tessék csinálni valamit, amennyire a lehetőségek engedik.

Mit üzennél a többieknek?

Legyetek nyitottak és engedjetelek előre a koncerteken, mert hátulról nem látok semmit. *(nevetünk)*

„Maximálisan koncentrálni”

Berkes Gergő előmeneteléről edzőjét, Szappanos Zoltánt is kérdeztem.

Mióta dolgoztok együtt?

2016-ban ismerkedtünk meg, decemberben kezdtük el a munkát. Hallottam Gergőről, hogy van egy srác, aki mindenfélét ki akar próbálni, de nem lesz vele sikere, mert nehezen mozgatható, talán még lusta is. Ezek teljesen természetes tulajdonságok friss sérülteknél. Egy bemutatón láttam őt, és tudtam, hogy vele akarok dolgozni.

Hogy derült ki, hogy Gergő előtt komolyabb sportkarrier is állhat?

2017-ben a válogatottnál volt egy súlyos sérülés, lementünk Szegedre a többi válogatotthoz, hogy megnézzük, mit tud Gergő. Mondtam, ha ti azt gondoljátok az edzés végén, hogy akartok velünk dolgozni, akkor haladjunk

együtt. És akartak. Januárban Barcelonában voltunk egy regionális openen, egy Európa-kupán párosban mindjárt bronzérmes lett. Utána Sevilában augusztusban egyéniben két győzelmet is szerzett a világkupán, az Európa-bajnokságon párosban hatodikak lettek. A célunk, hogy 2024-ben a párizsi paralimpián érmes legyen.

Könnyű Gergővel dolgozni?

Vicces figura, de bármit mondok odafigyel, maximálisan koncentrálni. Azért lesz jó bocciában nemzetközi szinten is, mert mérhetetlenül nyugodt, kiegyensúlyozott, megbékélt a saját állapotával. Van lehetősége arra, hogy előrelépjen.

A Szappanos Zoltánnal a parasportok kapcsán készült interjú az univpecs.com-on olvasható.

SZABÓ Bianka összeállítása
Fotó: CSORTOS Szabolcs

NYITRAI CSOPORT

PARTNER A MAGABIZTOS VEZETÉSBEN
ÉS A MEGBÍZHATÓ SZERVIZHÁTTÉR BEN!

PÉCSI TELEPHELYEINK:

NYITRAI
AUTÓHÁZ KFT.

WWW.NYITRAIAUTOHAZ.HU

7630 Pécs,
SCHROLL J. U. 5.

FX
AUTÓHÁZ KFT.

WWW.FXAUTOHAZ.HU

7630 Pécs,
SCHROLL J. U. 5.

FX
AUTÓHÁZ KFT.

WWW.FXAUTOHAZ.HU

7622 Pécs,
SÍKLŐSI ÚT 11.

WWW.NYITRAICSOPORT.HU

Édes kis semmiség

Pici, színes, francia eredetű édesség, amiben az ízek kombinációjának tényleg csak a képzelet szabhat határt. Mi az? Igen, persze, hogy a macaron! A pécsi Macaron Napon beszélgettünk Szabó Réka Katával, a Yokka Desszertműhely vezetőjével, körülöttünk, amerre csak a szem ellát, mindenhol macaronok.

Mit gondolsz, miért lettek ennyire felkapottak a macaronok az elmúlt pár évben?

Külföldön nagyjából 15 éve, Budapesten is már 10 éve örvend különös népszerűségnek ez az édesség nálunk, Baranyában pedig talán egy 5 éve ért be igazán, itt időbeli csúszásban vagyunk. Nyilvánvalóan van ekörül egy kis felhajtás, és van, aki ennek ellenére is utálja a macaront, mert nem érti, hogy, ha ilyen pici, akkor miért kerül ennyire, vagy épp megkóstol egyet és azt mondja, hogy ennél sokkal jobb például egy krémes. Azt gondolom, hogy egy bizonyos réteg számára jelent örömforrást ez az édesség, viszont ez a réteg egyre szélesebb. Szépen, lassan nő azoknak a száma, akik értékelik és értik a macaront, és ha itt körülnéz az ember, láthatja, hogy annyira finom és érdekes ízek léteznek, hogy, ha valaki nyitott erre, akkor adott a lehetőség, hogy kielégítse a gasztronómiai kíváncsiságát.

Ugye két kategória volt: profi és amatőr, ez utóbbit úgy neveztétek, hogy „az otthon sütők”, de mennyire nehéz egy tökéletes macaront elkészíteni? Sokszor hallani, hogy nagyon fontos a hőfok, de befolyásoló tényező lehet a páratartalom is. Tényleg ilyen nehéz lenne?

Egyrészt technológiai ismeretek kellenek hozzá. Létezik porcukros változat is – így hívják azt, ami sima felvert tojással készül – az egy másik kategória, amit talán kicsit könnyebb elkészíteni, de az nem olyan lesz, mint az a macaron, amit itt, vagy a cukrászdákban kóstolsz.

Viszont a tojáshabosnál kell hőmérő, hiszen a tojáshoz a cukorszirupot fel kell főzni egy bizonyos hőmérsékletre. Nyilván, ha azt mondom, hogy 118 fok, akkor az nem lehet 115 vagy 120, mivel ez technológiailag befolyásolja a tojáshabot és annak az állagát. Persze sikerülhet úgy is a macaron, ha

nem pont 118 fokos a cukorszirup, csak esetleg túl kemény lesz a hab és habcsókos lesz, vagy túl folyós, akkor meg nagyon elterül a tepsin.

Mik voltak a legkülönlegesebb ízek a versenyben?

Például a grapefruit–gin, fehér csoki–sajtkrém, fekete szesám, rumos csoki fehérbab krémmel, (ez volt az egyik nyertes) karamellizált fehér csoki–banán ésogyoróvaj, (ez egy másik nyertes volt) kecskesajt–áfonya–dió, bacon–karamell, (ez lett a profik versenyének győztese, a Jókai Cukrászdától) füge–balzsam–ecet–karamell, illetve még a ricotta–levendula–narancsvíz.

Te személy szerint ennyire szereted a különleges ízeket?

Bevallom őszintén, én kevésbé vonzódom az nagyon különlegesekhez, én sokkal jobban szeretem a hagyományosokat. Mondjuk a bacon–karamell számomra azért jó párosítás, mert alapvetően a sós karamell ízt szeretem. Az, hogy ehhez még egy kis füstösséget hozzáad a bacon, az csak dob rajta. De mondjuk a kecskesajtot vagy a kék sajtokat macaronban nem szeretem. Viszont szeretem a borosokat, volt két cirfandis is, ami indult a versenyen, illetve én is készítettem már tokaji macaront, amibe tokaji aszúból készül a ganache fehér csokival, és van benne egy tokaji aszúban felfőzött arany mazsola is.

Te hogyan keveredtél el a cukrászathoz? Ha jól tudom, nem ez a végzettséged.

Német bölcsész és középiskolai tanár, illetve tolmács és fordító végzettséggel rendelkezem, viszont kisebb–nagyobb elágazások után itt kötöttem ki, és most már gyakorlatilag 8 éve foglalkozom valamilyen formában cukrászattal. Ez a szívem csücske.

HETESI Júlia

Fotó: CSORTOS Szabolcs

Pécsi mamut

A Pécsen talált mamutleletekről
Varga Gáborral, a Földrajzi és
Földtudományi Intézet Természet-
és Környezetföldrajzi Tanszékének
adjunktusával beszélgettünk.

Budapesten egy mamutcsontra akár egy áruházat is lehet alapítani. Pécs környékén több mint tíz helyen találtak mamutcsontokat, mégsem tartjuk magunkat mamut-nagyhatalomnak.

A Természettudományi Múzeumban őrzik azt a mamutot, amit itt 1928-ban találtak meg a Széchenyi akna melletti homokbányában, érdekes, hogy a mamut csontanyagának 75%-a megmaradt. Ilyen gazdag lelet ritkán kerül elő. Mamut lelet azonban sok helyen előfordul az országban – egy-egy csont, fog képeiben. 1928 elég régen volt, az akkori konzerválás sem bizonyult időtállóknak, sajnos pusztulnak is a csontok. Tavaly volt 90 éve, hogy megtalálták a mamutot, innen származott az ötlet, hogy ne csak a polcokon porosodjon, hanem mutassuk meg a pécsi mamutot.

Mitől pécsi? Élt errefelé egy speciális mamutfajta vagy csak errefelé élt egykoron?

Ormányosról és az eocén kortól kezdve egy hosszú leszármazási ágról beszélünk, amire elérünk ahhoz a mamutfajhoz, amit mindenki ismer: a gyapjas mamuthoz (*Mammuthus primigenius*). Hosszú szőrű, hidegben élő ormányos. A rekonstrukció szerint a pécsi mamut 5 méter hosszú és 3 métert meghaladó magasságú hím példány volt, kifejlett agyarral. Kora 35–40 év körül lehetett. A mai afrikai elefánt méretét elérte, sőt. Ér-

dekes, hogy a genetikai vizsgálatok szerint az ázsiai elefántnak közelebbi rokona a kihalt gyapjas mamut, mint az afrikai társának.

Mitől élt errefelé ennyi mamut?

Itt volt számukra megfelelő klíma és az ökológiai környezet. Alkalmazkodtak a pleisztocén hideg, száraz klímájához, ami a Kárpát-medencét akkoriban jellemezte. 250 ezer évvel ezelőtt-től 20 ezer évvel ezelőttig élhettek a környékünkön ilyen állatok. Ahogy a jégkorszak véget ért és megkezdődött a felmelegedés, a holocén – most is ebben élünk – már csak Szibériában és a környékén lévő szigeteken éltek túl párezer évvel ezelőttig.

Mi volt itt? Tundra? Tajga?

Nem a mai értelemben vett tundra volt, csak hasonló hozzá, ezek az állatok az ún. mamutsztyeppen éltek, füves, lágyszárú növényekből álló vegetáció volt, ahol bőségesen volt annyi növényzet, ami az ilyen nagytermetű emlősöket el tudta tartani.

Milyen állatok éltek még itt?

Östulok, ősló, gyapjas orrszárvú, sztyeppei bölény, barlangi medve, barlangi hiéna, kardfogú macska – nem tigris, de ez az állat is volt vagy 150 kiló. A gyapjas orrszárvú is nagyobb volt, mint a mai rokonai, két tülköt viselt, az egyik elérte a méteres hosszúságot, elég ijesztő volt.

A MAMUTNAK...

...négy lemezes fog volt az agyarán kívül, a fűfélék őrlésére alkalmasak.

...hátról előre nőtt a foga, melyet ötször váltott. A legnagyobbak lapát méretűre nőttek. Az agyarákat nem váltotta.

...gyapjas mamut szőre két részből állt, a belső pár centis, meleg gyapjas volt, és a külső, hosszú egy méteres fedőszőrzetből.

...zsírpúpja volt, abban tárolta az energiát,

...bőrlebens védte a fenekét, hogy ne fagyjon be.

...napi 150–180 kiló eledelre volt szüksége.

nyitva minden nap
open every day
8.00-15.00

nappali

Pécs, Király utca 23-25

nyitva minden nap
open every day
9.00-02.00

nappali

Pécsi szál

Ez egy szám címe. A Kispál és a borz – ami egy pécsi zenekar – *Sika, kasza, lécs* című albumán jelent meg, 1994-ben. 25 éve. De Pécsen akkor is és azóta is egy csomó zenekar született, élt, és hódított. Mitől van itt ennyi banda?! Ezt a kérdéskört járja körül Lévai Balázs új filmje, ami május elejétől a nagyközönség számára is láthatóvá válik. (Érdemes az Apolló Mozi műsorát figyelni!)

A film rendezője, Lévai Balázs elmesélte, hogy különleges viszony fűzi Pécshez, hisz itt szerezte meg egyik diplomáját, 10 éve vezeti a POSZT szakmai beszélgetéseit, valamint több baráti szál is ide köti. Maga az ötlet, amiből végül kikerekedett ez a film, már 2011-ben megszületett, ám akkor még egy játékfilmet szerettek volna készíteni Maruszi Balázs forgatókönyvével. A most elkészült *Pécsi szál* azonban inkább sorolható a kísérleti film kategóriába.

Annyit elárulhatunk, hogy a film főszereplője, az események mozgatórugója, Szabó Simon lesz, akiről Balázs azt mesélte, hogy egy olyan szereplőre volt szüksége, aki otthonosan mozog a zenészek között, akit ismernek és szeretnek, akinek van humora, és aki könnyen belökhető spontán szituációkba is. Erre pedig Simon volt a legtökéletesebb választás.

A filmben felbukkan majd a Kispál és a Borz, a Halott Pénz, a Punnany Massif, a 30Y, Takáts Eszter és a Junkie Jack Flash, valamint rengeteg pécsi arc és természetesen pécsi helyszín is! Szóval senki se lepődjön meg, ha egyszer csak viszont látja az egyik ismerősét a vásznon!

„Hogyha az életben boldog akarsz lenni, csinálj zenekart.” – üzent az *Úl és vár*-ban Beck Zoli. Szerintünk ez moziban való énekelésre is ér.

HETESI Júlia

Kaptam egy parkolási bírságot, és a mellettem parkoló autó is. Kicseréltem a kettőt. Az enyémet befizették. És a másik, ami nálam maradt? Elküldtem a PostSecret-nek.

Arra gondolni, hogy vele vagyok, tulajdonképpen izgalmasabb, mint tényleg vele lenni.

Csak azért vagyok lány, mert gyógyszereket szedek. A legtöbb embernek fogalma sincs.

Olyan hálás vagyok a pszichiáternek, aki tizenkilenc éves koromban foglalkozott velem, és azt mondta, hogy jól leszek majd. Megmentette az életem.

Nem tudok a kádban ellazulni, mert folyton attól rettegek, hogy leszakad velem együtt a padló.

Egy szerencsesüti mentett meg a prostitúciótól. (A jó hírnév többet ér, mint a pénz.)

Amikor el kellett költöznöm, a „zárjuk le” dumát mondtam neked... Pedig az „egy ilyen csajért bármilyen messze elmegyek” szöveget kellett volna... Jövök, kedvesem!

Letöröltem a Facebook-profilomat, hogy megtudjam, emlékszik-e valaki a születésnapomra. Pozitívan csalódtam.

Nem bízom senkiben, aki sosem akart öngyilkos lenni.

A titkomat, mint ajándékot neked adom

Több mint egy millióan osztották már meg féltve őrzött titkukat Frank Warrennel, a hatszoros New York Times bestseller szerzővel, a PostSecret mozgalom megalapítójával. Miért? Ahogy Karinthy is már megfogalmazta nagyon találóan: „Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek” – pontosan ezt az érzést, a titkok megosztásának felszabadító erejét ismerte fel a kaliforniai szerző, amikor vadidegeneket kért meg arra, hogy küldjék el nekik név nélkül a titkukat egy képeslapon. A PTE ÁOK Dr. Romhányi György auláját csordultig töltő közönség szemébe többször is könnyeket csalt, és meg is nevette őket április 3-ai motivációs beszédével.

Mindannyian különböző módon próbáljuk meg feldolgozni a problémáinkat, alkotunk, beszélgetünk, vagy akár Önnel is megoszthatjuk a titkunk. Hogyan kezdődött ez a mozgalom?

2004-ben nyomtattam 3000 db magamnak címzett levelezőlapot, amelyet szétszórtam Washington utcáin sétálva. Arra kértem az embereket, hogy írják le a titkaikat, dekorálják a lapot kedvük szerint, majd küldjék el nekem név nélkül. Valami olyasmire bukkantam így, ami mindvégig ott lapult az emberekben. A képeslapok pedig csak jönnek és jönnek. Szerintem akkor sem tudnék megálljt parancsolni nekik, ha muszáj lenne. A feleségem aggódik, hogy még nyugdíjba vonulásunk után harminc évvel is érkeznek majd tovább a titkok, de én azt remélem, hogy sosem fogynak el! Minden reggel, amikor kinyitom a postaládám, úgy érzem magam, mint egy kisgyerek karácsonykor.

Milyen érzés, hogy az emberek a legmélyebb titkaikat is megosztják?

Nagyon megtisztelő. Középiskolában sosem voltam az a srác, akivel a titkokat megosztották a többiek, de felnőttként valahogy sikerült egy olyan bizalmas légkört létrehoznom a digitális világban, ami megszólítja az embereket. Ez bátorságot adott ahhoz, hogy a fizikai világban is megpróbáljam ezt különböző eseményeken.

Felszabadító érzés a titkainkat megosztani?

Igen, egy-egy ilyen eseményen, amikor az előadás közepén megkérem a résztvevőket, hogy álljanak ki, és osszák meg egy titkukat a közönséggel, hallani lehet a hangjukon a mikrofonban, hogy mennyi érzés kavarg bennük, amikor megtalálják a bátorságot, hogy elengedjék azt az adott titkot. Nagy erőfeszítésbe kerül, hogy szavakba öntsék, és kimondják, amit még azelőtt soha, senkinek sem mondtak, és kiengedjék magukból.

Ugyanakkor hatalmas felismerés, hogy milyen felszabadító érzés. Az egyik fontos dolog, amit ennek a projektnek a kapcsán megtanultam, hogy senki sincs egyedül a titkával, pedig sokszor úgy tűnik. A titkok, mint falak vesznek körül minket, pedig igazából hidak. A PostSecret, a könyvek, a weboldal és az élő események, mint a pécsi motivációs beszédem, mind hozzásegítik az embereket ehhez a hatalmas felismeréshez.

Sokat utazik a nagyvilágban? Mennyire univerzálisak a titkok?

Igen, nagyon szeretek utazni! Legközelebb Tajvanba, majd Japánba utazom, hiszen a titkok univerzálisak! Több nyelven is kapok képeslapokat a világ minden tájáról, ezeket lefordítatom. Sokszor kérdezik az emberek, hogy miben különböznek, és meglepődnek, amikor kiderül, hogy nagyon hasonlóak, és például ugyanazokat a félelmeket fedik fel a szerelemmel kapcsolatban, annak minden fájdalmával és örömeivel együtt.

Küldenek sötét titkokat is az emberek?

A legtöbb titok, amit kapok, elég sötét. Mert a jó híreket, az örömet inkább a közösségi média oldalakon kürtöljük világgá, de a fájdalmas dolgok azok, amiket magunkban tartunk, amik fogva tartanak bennünket. Így a beküldött képeslapok legtöbbször valamilyen fájdalommal kapcsolatos. De úgy érzem, hogy talán én vagyok erre a projektre a megfelelő ember, mert traumatikus gyermekkorom volt. Ismerem a fájdalmat, a szenvedést és a megaláztatást. Ilyen háttérrel egyedül érzed magad ezekkel az érzésekkel. Felismerni, hogy nem vagy velük egyedül, nagyon felszabadító. Ezzel a projekttel arra fókuszálunk, hogy elengedjük, kiengedjük, ami szinte fojtogat. Mindenkinek tudnia kell, hogy fontos a mentális egészség, hogy beszéljünk a nehézségeinkről, és sosem ciki segítséget kérni.

TÓTH Mariann
Fotó: CSORTOS Szabolcs

SOKK, és SOKK!

Kontrollvesztettség. Ez az az érzés, ami a kríziseket kíséri. Amikor minden a feje tetejére áll, a bevált viselkedés már nem működik, és az ember úgy érzi, élet-halál között lebeg, mintha csak egy gigászi gránit-hegy oldaláról lógna, biztosítókötél nélkül. Így a hétköznapi teendőit is nehéz ellátni, de vajon ilyenkor kell, lehet, szabad segítséget kérni?

Ilyesmiket feszegetett a PTE Transzdiszciplináris Kutatások Intézete által szervezett Agykutatás Hete 2019 programsorozat egyik állomása. Zárkózott társadalmunkban nem illik „kiteregetni a szennyest”, így érthető, hogy a március 21-i különleges alkalomra a Reggeli megtelt érdeklődőkkel.

Az est a moderátornak köszönhetően rendkívül nyitott és laza volt, mindenkit megpróbáltak minél jobban bevonni a beszélgetésbe. Az esemény egy része azzal a problémával foglalkozott, hogy miért ciki még mindig Magyarországon az, ha valaki pszichológushoz, pszichiáterhez jár. Annak ellenére, hogy az illető várhatóan jobban lesz, egy szakembert felkeresni még mindig stigma a társadalom nagy többségének nevében. Abban mindenki egyetértett, hogy ez mérhetetlenül káros!

Ahogy az extrém stressz (és az arra adott válasz) akár a gének szintén is rögzülhet, úgy a krízisre adott válasz is öröklődhet akár generációkon keresztül is. Persze nemcsak az befolyásolhatja azt, hogy egy-egy extrém stresszhelyzetre hogyan reagálunk „zsigerből”, hogyan kezelte ezt mondjuk a dédanyánk, akit mégcsak nem is ismertünk személyesen. Az is meghatározó, hogy milyen mintákat láttunk erre a közvetlen

családunkban és milyen ingerek érték minket gyerekkorunkban.

Nagy stresszt nem feltétlenül csak az jelent, amikor valami nagyon negatív: a lottónyertesek életkörülményei is annyira drasztikusan gyorsan változhat meg, hogy akár pszichológiai segítségre is szükségük lehet ennek feldolgozásához. (Vannak olyan országok egyébként, ahol ezt a nagy összegeket nyertek számára automatikusan fel is ajánlják.) Fiziológiai szempontból az, hogy pozitív vagy negatív a stressz hatása kapcsán nincs nagy különbség, az előjel mindegy. Egy új, hirtelen jött életmód ugyanis új fenyegetettségekkel jár, amihez valaki vagy kifejleszti a saját, új eszköztárát, vagy nem.

A kulcsfogalom a reziliencia. Merthogy tudatosan készülni ezekre a vészterhes eseményekre nem lehet, így csak egyfajta kognitív rugalmassággal, a csúnya veszteségek mentális átkeretezésével tudunk védőfalakat húzni magunk köré. Hogy elérjük, hogy újra otthonosan érezzük magunkat a világban. A jó hír, hogy ez a rugalmasság fokozható, tanulható.

Reziliens lelket mindenkinek!

A Maradandó

SOKKélmény című esten résztvevő szakemberek:
Hajnal András, Simon Mária, Szentpéteri L. József, Takács Hilda, Varga Júlia

HARKA Éva
Fotó: CSORTOS Szabolcs

Perpetuum mobiléből kettő van

Délután fél hatkor találkoztunk egy egyetemhez közeli kávézóban. Bia egy flat white-ot iszik, én maradok a hideg tejeskávénál. Sok dolgunk van még, szóval ránk fér a koffein.

Hetesi Júlia magyar-média szakos tanáris hallgató. 23 éves, bár utálja ezt a számot, rókafejtise van, a JESZ színésze, a slam poetry mozgalom oszlopos tagja, szabadidejében műsorvezető, az *UnivPécs* újságírója, aki imád utazni, új dolgokba belefogni, és nem mellesleg rally sportbíró is, de ami leginkább jellemzi, az ő szavaival élve, hogy „színházi ember”. Imádja a kávé és a barátait.

Szabó Bianka, angol-biológia szakos tanárnak készül, a *PTE EHÖK 1367 Magazin* és a *PécsiBölcsész* főszerkesztője, az *UnivPécs* újságírója, a Kerényi Károly Szakkollégium tagja, aki szabadidejében kutatást végez, és nem mellesleg különórákat is tart. Az én szemüvegemen keresztül ő egy rendkívül céltudatos, szeretetteljes fiatal nő, aki szívvel-lélekkel csinál mindent, amibe belefog, ezzel tudtán kívül is jó példát mutat a közvetlen, és remélem kissé távolabbi környezetének is.

Szeretjük és nagyra tartjuk a másikat. Ilyen helyzetben azt hiszem, megvan annak a veszélye, hogy oldalakon keresztül (ön)tömjénezést és egy nagy adag (ál)szerénységet árássunk az olvasóra. Próbáltuk nem ezt tenni, az objektivitás mint tényező azonban természetesen hiányzik a kapcsolatunkból, így nem tudom, mennyire voltunk sikeresek.

Julcsi: Hogy telik Szabó Bianka egy napja?

Bia: Kompakt napjaim vannak mostanában, amit nagyon élvezek. Mindig szerettem volna, hogy a nap végén azt tudjam mondani, hogy ezért megérte felkelni. Reggel németből korrepetáltam az egyetemen, aztán szerkesztőségi ügyeket intéztem, cikkeket javítottam, összefutottam egy barátommal, majd elmentem az Élmény-Tár Tanodába önkénteskedni. Este még tartok egy angolórát, meg szokásos heti Kerényi szakkolis ülés lesz. Ebben a közösségben nulladikos voltam, nemrégiben viszont felvételiztem egy új kutatási tervvel, így már hivatalosan is elsős vagyok.

Julcsi: Mi a kutatási terved?

Bia: A listening feladatok és a szótanulás közti összefüggéseket fogom vizsgálni angol szakos csoportoknál a PTE-n nyelvi készségfejlesztő órák keretében. Többek között az is érdekel, hogy a hallgatóknak milyen stratégiájuk van a szótanulásban,

illetve, hogy én hogyan tudok ehhez tanárként hozzájárulni. A hosszú távú cél, hogy a listening feladatokban rejlő potenciált jobban ki tudjuk használni és a szótanulás folyamatába be tudjuk csatornázni. Most még az elméleti háttérrel dolgozom, de remélem a későbbiekben ez segítheti majd az egyetem munkáját és az alapvizsgára való felkészülést is.

Bia: Hetesi Júlia életének kihagyhatatlan eleme a színház. Hogy jött?

Julcsi: Ez lehet, furcsán hangzik, de imádom a színházzságot. Akkor kapott el a láz, mikor 8 évesen először láttam a Rómeó és Júliát, és elhatároztam, hogy olyannak lennie kell, hogy a Júlia a Hetesi Júlia, szóval akkurátusan kiemelttem a saját szövegeimet lilával. Akkor épp a lila korszakomat éltem. Aztán a középiskolában elkezdtem diákszínjátszózni, és rengeteg időt töltöttem a Pécsi Nemzeti Színházban. Rajongóból lettem belső ember. Őszintén szólva, nem tudom azt mondani, hogy csak színész akarok lenni. Írni szeretnék, rendezni, gondolkodni, és elgondolkodtatni! Nem egyik vagy másik akarok lenni, hanem egy összetett színházi ember.

Bia: Azt látom, hogy folyamatosan pörögsz. Mikor pihensz?

Julcsi: A barátaim mindig mondják, hogy vegyek vissza és mondjak végre nemet, de azt hiszem, nem tudok nemet mon-

dani. Általában akkor pihenek, amikor annyira legyengül a szervezetem, hogy összeszedek egy betegséget, és akkor, ha akarok, ha nem, pihenni kell!

Bia: Szóval Hetesi Júlia akkor áll meg, ha beteg, vagy leül valakivel kávézni.

Julcsi: Ahogy mondd! A kávé a nyugópont. Érzem, hogy kelene a rendszeresség, nem a monotonitás, de a rendszeresség igen, mert a képtelen vagyok a mentális fáradtságot kipihenni. Engem a feladatok visznek előre. A sikerélmények, a találkozások azok, amik felpörgetnek és energiát adnak ahhoz, hogy folytassam a dolgaimat. Elégedett az vagyok, de kipihent sose.

Julcsi: És te? Alapvetően elégedett vagy most a projektjeiddel?

Bia: Áldásos dolog azt megélni, hogy minden a helyén van. Olyan mintha beszabadultam volna valami hatalmas intellektuális csokiboltba: minden, amit szeretek, az benne van most az életemben. Mondok egy nagyon egyszerű példát: megtaláltam a három évvel ezelőtti bakancslistámat. Szerepel rajta, hogy szeretnék újságcikkeket írni, el szeretnék jutni Amerikába, írni szeretnék novellát. Minden összejött. Pedig nem voltam egyáltalán tudatos, nem azért tettem a dolgomat, hogy a bakancslistámon tételeket tudjak kipipálni. Mindig is olyan életet szerettem volna élni, amiben azt érzem, hogy hasznos vagyok, elégedett vagyok magammal, a feladataimmal, remélhetőleg nem befolyásoltam negatív irányban senkinek az életét és próbálok tanulni a helyzetekből, amiket kapok. Ráadásul inspiratív és nagyon jó közegekben élek. Sok értékes emberrel töltök időt, így egyszerűen több szeretet-referenciapontom is van.

Rengeteg ponton kapcsolódik az életünk. Ahogy beszélgettünk, kiderült, hogy a pedagógiához mindketten lényegében „véletlenül” keveredtünk, holott egyikünk sem hisz abban, hogy lennének véletlenek. A tanárság mindkettőnknek egy dolog a számtalan másik mellett. Egyikünk sem akar egy, és csak egy dolgot csinálni az életében. Közös megegyezéssel arra jutottunk, hogy nekünk folyamatos ingerekre, feladatokra van szükségünk és elég rosszul viseljük a monotonitást.

Bia: Szerintem jellemző rád a radikalizmus. Ha akarsz valamit, akkor elmész a végletekig, addig a bizonyos falig?

Julcsi: Sőt, át is töröm, kos vagyok. Tudod, olyan fejjel a falnak, aztán majd lesz valami! Persze ez a hevesség meg radikalizmus sok gondot okoz a kapcsolataimban. Bár épp most fogalmazta meg egyik ismerősöm nagyon jól, hogy egyszerűen vannak emberek, akik nagyobb lángon égnek, mint mások, és ezt tudni kell kezelni. Rendszerint azt csinálom, hogy ha tudok egy

jobb megoldást, akkor addig mondom, amíg meg nem hallják, ugyanakkor meggyőzhető vagyok, meghallgatom mások érveit, és ha nehezen is, de be tudom ismerni, ha tévedtem.

Julcsi: Van egy kedvenc mondatom, ami talán mindkettőnkre igaz: **“Bocs, hogy megcsináltam, nem tudtam, hogy lehetetlen!” Azt hiszem, mindketten törekszük a maximumot kihozni magunkból. Te hogyan viseled azt, ha valami nem sikerül 100%-osan?**

Bia: Nagyon rosszul. Az, hogy sok mindent csinálsz és sokféle szinten, az nyilván azt eredményezi, hogy nem sikerülhet minden tökéletesen. Mert persze teljesen más az, ha írsz több újsághoz, meg az, ha írsz több újsághoz és kettőnek a főszerkesztője vagy, mert akkor nyilván mindenbe bele kell látnod, és azért, hogy ezt jól csináld, valamit fel kell adni. Hiába van az, hogy kapom a pozitív visszajelzéseket és nagyjából tudom is magamról, hogy miben vagyok jó, ha jön egy apró kudarc, akkor ezt lemossa. Ezen nagyon szeretnék javítani.

Julcsi: Hol képzeled el magad 5 év múlva? Mi a távlati cél?

Bia: Nagyon teljesítményorientált vagyok egyébként, de most nem feltétlenül eredményeket látok. Persze azokat is, de inkább zárójelesen. Azt látom, hogy egy mostanihoz hasonló, inspiratív közegben élek, valószínűleg Pécsen. Főként angol (magán) tanárként látom magam, aki (újságot) ír, többet, mint most, illetve szerkeszt is.

Bia: Visszadobnám a labdát.

Julcsi: Eddig egyetemistaként vizsgaidőszakról vizsgaidőszakra éltem, de mostmár hamarosan végzek. A szakdolgozatomat a slamról akarom írni, mert friss, és élő dolog, és persze rengeteg a személyes tapasztalatom is. A tanárságban alapvetően a szűk keretek zavarnak, illetve a közeget sem érzem teljesen magaménak. A gyerekekkel szeretek lenni, de a tanárokkal nem minden esetben. Lényegében a tanárságot is szerepnek veszem, eljátszom, amit kell, de ha ezt valaki hivatásszerűen akarja csinálni, annak szerintem nem ez a helyes attitűd. A színház, illetve a slam az, amiben igazán látok perspektívát. Szeretnék játszani, érdekes és izgalmas előadásokat létrehozni, amik elgondolkoztatják az embereket, de végül is azt is el tudom képzelni, hogy irodalmat tanítok. Nagyon jó lenne, mondjuk Dr. Szösziként egyetemistákat tanítani. Tarthatnék nekik egy slames szemináriumot... egy SLAMINÁRIUMOT. *(nevetünk)* Azt nagyon élvezném! Elemezhetnék fontos, társadalmi problémákról szóló szövegeket is, mert a slam ilyeneket is felvet. A slam színház is, irodalom is, rap is, bűvésztrükk is... minden egyben, és épp ettől borzasztó izgalmas!

WWW.UNIVPECS.COM

Galaktikus jog

avagy illegális dimenzióközi migráns-e Thor?

Nagy fába vágta fejszáját az Óriás Nándor jogi szakkollégium: olyan népszerű mozifilmek jogi háttereit elemzik egy előadás-sorozat keretében, amik kapcsán nem biztos, hogy nézőként eszünkbe elsősorban eszünkbe jut ez a téma – vagy ha igen, valószínűleg komoly kételyeink támadhatnak arról, miféle jogrendszer állhat az adott fiktív világ hátterében. Ezek az események nem titkolt célja az is, hogy aki eddig nem mert, bepillantást nyerve a szakkollégiumi életbe, összeszedje bátorságát a csatlakozáshoz.

A tudományos-fantasztikus íróknak és emiatt az elképzelt világokat bemutató filmeknek nehéz dolguk van, ha el akarnak szakadni a földi valóságtól. Így érdekes párhuzamokat vontak már az ÖNSz tagjai a Star Wars kapcsán is. Április 3-án a Jogász Napok keretében a Marvel-univerzum és a jog viszonyáról szólt.

Az országok, sőt dimenziók közti konfliktusok jellemzik ezt a világot, és nem a viták békés rendezése a jellemző – kezdte előadását a SHIELD szerepét is taglaló Mohay Ágoston, az ÖNSz elnöke. A SHIELD leginkább az ENSZ-hez vagy annak Biztonsági Tanácsához hasonlítható, hiszen a funkciója az, hogy fenntartsa a galaxisközi békét és biztonságot. Az eltérés mégis jelentős: a gyors SHIELD-sereghez képest az ENSZ-nek nincsenek saját csapatai, a katonai fellépésekhez tagállamai ajánlják fel saját seregeiket. A Marvel-univerzum több filmjében kérdéses, hogy egy automatikusan működő fegyverrendszer működéséért, az általa okozott halálos áldozatokért vállalhatja-e egy gép a felelősséget vagy sem. A való világban például a Nemzetközi Vöröskereszt álláspontja szerint egy mechanikus szerkezetre

sem ruházható át ez a felelősség, vagyis nem várható el egy mesterséges intelligenciától, hogy betartsa a jogot – például az ún. emberisésség elvét.

A jóképű Thorért sem kapkodnának az ügyvédek: Mohay Ágoston szerint eleve nem elismert határátkelőn keresztül érkezik, feltehetően mindenféle vízum nélkül, vagyis illegális bevándorlóként számít. Thor jogosult lenne menedéj jogot kérni, de mivel a Genfi egyezmény szerint hazájában bűncselekményt követett el, kérelme elutasítható. *Megjegyzem, az 1967-es világűrszerződés értelmében a Galaxis Őrzoinek tevékenysége sem legális.* – jelentette ki Mohay Ágoston.

De maradjunk Thornál: Fuchs Vivien a *Bosszúállók* szereplőinek mentális betegségeit vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy szakállas-kalapácsos hősünk minden jel szerint narcisztikus személyiségzavarban szenved, és több alkalommal követett el hivatalos vagy közszolgálatot ellátó személy ellen erőszakot. Az empátia teljes hiánya jellemzi. Fuchs Vivien azt is megállapította, hogy Hulk disszociatív identitászavarral küzd, Vasemberről pedig felületes megfigyelő is könnyen megállapítja, hogy valamilyen fokon alkoholistá. A valóságban vélhetően mindhármuk számára a kényszergyógykezelés jelenthetne megoldást. Az estet Puskás Tamás *A polgárháborút okozó szerződés a nemzetközi jogban* című előadása zárta, mely elsősorban a Sokoviai egyezményről foglalkozott.

A következő alkalommal *A szolgálólány meséjének* jogi hátterét dolgozzák majd fel.

HARKA Éva

5 HÓNAPJA MEG SEM
MOZDULTAM

ELMEHETNÈNK
SAKKOZNI

TEJTSNEM
... 3 ÉVEZ

NEM VAGYOK VÁLOGATÓS

IGAZ MOSTANÁBAN
KISSE' MEGHÍZTAM

Média iroda

@pte1367

info@pte.hu

**Írj nekünk!
Te miről írnál?**

I M P R E S S Z U M

Alapító: Pécsi Tudományegyetem | Felelős kiadó: dr. Miseta Attila, rektor | Kiadó: Pécsi Tudományegyetem, | 7622 Pécs, Vasvári Pál u. 4.

Főszerkesztő: Harka Éva | Lapszerkesztő: Balogh Robert | Tördelőszerkesztő: Hirth Attila | Olvasószerkesztő: Schmidt Renáta

Képszerkesztő: Csontos Szabolcs, | Fotó: UnivPécs Archív, Csontos Szabolcs, Horváth Attila, Hubay József

Újságíró munkatársak: Hetesi Júlia, Horváth Attila, Schmidt Renáta, Szabó Bianka, Tóth Mariann

Címlap: Csontos Szabolcs | Képregény: Brezony Csilla

Hirdetési tanácsadó: Ruzsa Csaba | e-mail: ruzsa.csaba@pte.hu

Szerkesztőség: | 7622 Pécs, Vasvári Pál utca 4., I. emelet 123. | Telefon: 72/501-500/12122

e-mail: univpecs@pte.hu | <http://www.univpecs.com>

Nyomda: Innovariant Kft. 6750 Algyő, Ipartelep 4. | ISSN 1586-1767

A szerkesztőség kéziratokat nem őriz meg, és nem küld vissza. A szerkesztőség a hirdetések tartalmáért nem vállal felelősséget.

A Zöld Egyetem program jegyében az UnivPécs környezetbarát papíron jelenik meg (PEFC).

TEDD MEG AZ ELSŐ LÉPÉST

**BANKSZÁMLA 24 ÉVEN ALULIAKNAK
0 FT-OS SZÁMLAVEZETÉSI DÍJJAL,
DÍJMENTES BANKKÁRTYÁVAL.**

Részletek: www.otpjunior.hu · 06 1/20/30/70 366 6666

A tájékoztatás nem teljes körű, ezért az ajánlat részletes feltételeiről érdeklődj az OTP Bank fiókjaiban és a honlapunkon közzétett üzletszabályzatból és hirdetményből.

Magyarország első egyeteme®